

MECSEKI Ércbányász

A MECSEKI ERCBANYASZATI VALLALAT DOLGOZOINAK LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM

ÁRA: 2,30 FORINT

1990. MÁJUS 1.

Válaszol a képviselő

Interjú Pap Andrásal

Április 8-án a választások második fordulójában a pécsi 3. számú választókerületben országgyűlési képviselőnek választották Pap András, a 39 éves pécsi születésű magyar-angol szakos tanárt.

Pap András középiskolai tanulmányai végeztével Szegeden, a József Attila Tudományegyetem magyar-angol szakán szerzett diplomát, majd a Kodály Gimnáziumban tanított. Rövid ideig dolgozott a tanács művelődési osztályán és a Mecseki Szénbányák műszaki tájékoztatásában. Jelenleg szabadfoglalkozású angol tanár és a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karán irodalmat oktat.

Vállalatunk egész területe ebben a választó kerületben van, dolgozóink közül is sokan itt élnek. Éppen ezért kerestük meg kérdéseinkkel az országgyűlési képviselőt.

— Az Ön választókerületében két nagyvállalat is kritikus helyzetben van. A Bázis nagyarányú létszámleépítést hajtott végre, a MÉV bezárására érvényes kormányhatározat van. A térségben koncentráltan megtalálhatók az ország gondjai: a munkanélküliség veszélye, a kisnyugdíjasok nagy száma, az oktatási intézmények súlyos helyzete, az infrastruktúra alacsony szintje és sorolhatnánk. Nem nyomasztják túlságosan ezek a gondok?

— Tudatában vagyok annak, hogy Baranya sajnos tipikus magyar példa, mint válság súlyította térség. Mit lehet ebben a helyzetben a képviselő? Változtatni ezen csak összefogással lehet, mégpedig a helyi képviselők jó értelemben vett „lobbizásával”, mely a térség érdekében jön létre, vagy kell, hogy létrejöjjön a legkülönbözőbb pártok képviselőiből.

Ez, persze nem jelenti az országos közös érdekek háttérbe szorítását. Eddig az ilyen jellegű összefogásnak nem alakult ki a hagyománya, a gyakorlata. Ha a képviselő fel is vetett valamilyen problémát, azt gazdasági pozíciója érdekében tette. Véleményem szerint erre az új parlamentben nem lesz mód. Erre garancia, hogy ilyen funkcióban lévő képviselő viszonylag most kevés van, másrészt a képviselők anyagi és erkölcsi függetlensége.

Bár bénítólag nem hatnak rám a felsorolt gondok, súlyukat mégis most érzem igazán. Nem vállaltam volna a képviselőjelöltséget sem, ha nem látnék kiutat. Ahogy a pártelnökünk mondta, a mai helyzetben a kormány elnökének misszionáriusnak és örülnie kell lenni egy személyben, s ez kisebb mértékben a képviselőkre is igaz, az adósságválság és a szociális feszültségek miatt. En csupán abban hiszek, hogy a problémák megoldásában magunkra kell támaszkodnunk.

Mandátumom nem kötődik szervezethez, párthoz,

szabad lelkiismeretem szerint élek majd vele.

— Áttérve a mi kollektívánkat leginkább foglalkoztató problémára a vállalat léte. Hogyan sikerült a kampány során megismernednie ezzel a kérdéssel?

— A kampány során felmerült a bányák léte, szükségessége, a megoldás keresése. A választás előtt Bethlen István és Széles Gábor sajtótájékoztatón ismertette pártunk álláspontját az ügyben. (Lapunk előző számában közöltük). Az érc kitermelésére továbbra is szüksége van az országnak, úgy gondolom, ez alapvető változás az eddigi kormányállásponttal szemben. Nekem eddig is kézenfekvő volt a villamos-áram termelésének és az energiahordozók bányászatainak szoros összefüggése,

(Folytatás a 2. oldalon)

Újabb állásfoglalás a végkielégítésről

A Regionális Egyeztető Fórum a múlt év december 21-én hagyta jóvá a MÉV végkielégítési rendszerét, a 143/1989. (XII. 22.) MT. sz. rendelet alapelvei alapján. Vállalatunk a végkielégítési szabályzat tervezetének elkészítése idején kérte, hogy „áthelyezés” esetén a munkaviszonyban töltött időt összevonhassuk. Akkor erre nem adtak lehetőséget, s a jóváhagyott szabályzat sem foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Az ismételt kérésünkre az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnöke a közelmúltban az alábbi állásfoglalást adta ki:

„A Munka Törvénykönyve 25. § (3.) bekezdése értelmében: Az áthelyezett dolgozónak az áthelyezést megelőző munkaviszonyát úgy kell tekinteni, mintha azt az új munkáltatójánál töltötte volna el. Ebből következően valamennyi, a MÉV-hez áthelyezett dolgozónak az áthelyezést megelőző munkaviszonyát a végkielégítésre való jogosultság és a végkielégítés összegének megállapításakor úgy kell tekinteni, mintha azt a MÉV-nél töltötte volna.”

A fenti állásfoglalás alapján tehát az áthelyezéssel vállalatunkhoz felvett dolgozók előző munkaviszonyát úgy kell tekinteni,

mintha azt a MÉV-nél töltötte volna. A kérdés azonban nem ilyen egyszerű, mivel a vállalat végkielégítési rendszere különbséget tesz a sugárartalomnak kitett és egyéb dolgozók végkielégítése tekintetében, így előfordulnak vegyes tartalmú munkaviszonyok is, ami az áthelyezés esetén érvényesülhet.

A sugárartalomnak kitett munkakörből távozóknak kedvezőbb az elbírálása végkielégítés szempontjából. Igazságtalan lenne, ha egy külső szervtől áthelyezett dolgozó nem sugárartalmas munkaviszonyát teljes egészében elfogadnánk vállalatunknál töltött sugárartalmas munkaviszonyának, ha történetesen a dolgozó munkaviszonya a föld alatt szűnik meg. Ilyen esetben a Regionális Egyeztető Fórum állásfoglalása alapján a nem sugárartalmas munkaidő tartamát 0,4-es szorzó alkalmazásával kell figyelembe venni.

A nem sugárartalmas munkakörben áthelyezéssel felvett dolgozó előző munkaviszonyát korrekció nélkül, tehát teljes egészében figyelembe kell venni a végkielégítés megállapításánál.

Üzemeink az ÁBMH állásfoglalása alapján rendezni fogják a nyilvántartásaikat.

J. K.

Kerékcseré...

Munka mindig akad, gond csak az alkatrészellátással van. (Cikkünk a 3. oldalon.) Fotó: Csöndör

A vszb szervezésében

Majális – 1990

Vállalatunk szakszervezete várják a gyerekeket, feli bizottsága május elsején tartottak Gyerekeknek rajzverseny, ajándékkészítés daltanulás, bűvészbemutató, felnőtteknek néptánc, nosztalgia-slágerek, könnyű dal-alkalmok.

Vállalatunk dolgozói, a hozzátartozók részére különautóbuszok indulnak az alábbi útvonalakon és időpontokban:

Szentlőrincről a pécsi úti buszvégállomástól (piac-sarnok) 9 és 11 órakor.

Vissza: 18 és 19.30 órakor.

Az uránvárosi autóbusz végállomástól: (az 1-es busz útvonalán, de csak a következő megállóban áll meg: „hétemeleles”, Tüzér u., Móra F. u., Egri Gy. u., 508-as ip. isk.) 9 és 10 órakor.

A gépipari technikumtól (Vásárcsarnok, Táncsics M. u., Bajcsy Zs. laktanya, Egri Gy. u., Krisztina tér, „Gömböc” 508-as ip. isk. útvonalon) 9 és 10 órakor.

Az Apáczai Cs. János Központtól 11, 12, 13, és 14 órakor.

A különbuszok 16, 17, 18 és 19 órakor indulnak vissza.

A vásárcsarnoki buszpályaudvarról menetrend szerinti buszjáratok indulnak Kőkönybe 10, 12.25, 14, 15.15, 16.25, 17.40, 19 órakor és vissza: 12.50, 14.35, 15.50, 17, 18.10 és 19.40 órakor. Minden érdeklődőt szeretettel vár

a rendezőség

Május elseje

1873-tól Európára, de az egész iparosított világra, így az Egyesült Államokra is rátorrt egy hosszú gazdasági depressziós időszak, ami nemcsak az életkörülmények romlásával, bércsökkenésekkel, hanem jelentős munkanélküliséggel is járt. Ez hatalmas lökést adott a munkaidő lerövidítéséért folytatott harcnak, a munkásmozgalom megélénkülésének.

Az 1874-ben megalakult A Munka Lovagjainak új, széles bázisra támaszkodó szervezete a válság mélypontján, 1886-ban már 700 ezer tagot számlál. Az 1881-ben megalakult Amerikai Munkásszövetség (AFL) 1885-ös kongresszusán a nyolc órás munkanap törvénybe iktatásáért, követelése aláírtasztására, 1886. május 1-re általános sztrájkot hirdetett.

Ezen a napon 350 ezer munkás lépett sztrájkba. Az akció nem volt vértelen. Milhwauke-ban a munkások ellen kivezényelt rendőrség a tömegbe lőtt, ennek kilenc áldozata volt. A legviharosabb összecsapásra Chicagóban került sor. Tömegmozgalmak kezdődtek, május 3-án a helyi mezőgazdasági gépgyár sztrájkolóira lőttek, négy ember halt meg.

Ez a sortűz elszabadította a szenvedélyeket. A munkásvezetők által összehívott nagygyűlésen bomba robbant, egy rendőrtiszt meghalt, többen megsebesültek. A kivezényelt rendőrök újra a tömegbe lőttek, a sortűz újabb halálos áldozatokat szedett. A helyi kormányzatszervek az összetűzést arra használták fel, hogy a legbrutálisabban leszámoljanak az anarchista mozgalommal, s egyúttal megtörjék a fellendülő munkásmozgalmat is. Nyolc anarchista vezetőt állították bíróság elé, s a nyilvánvalóan hamis vádak ellenére négy vádlottat felakasztottak.

Az AFL 1888.évi St. Luis-ban megrendezett kongresszusán már nyíltan meghirdetik, 1890. május 1-jére országos általános sztrájkot hirdetnek a nyolcórás munkanap elvének elismertetésére. A nap kiválasztásában döntő volt a 4 évvel előbbi chicagói események emléke.

Eközben Európa sem télenkedett. Az 1880-as években Nyugat-Európa fővárosaiban többször is tartottak nemzetközi munkás- és szocialista kongresszusokat. 1889-ben hosszas előkészületek után Párizsban egyidejűleg két nemzetközi szocialista munkáskongresszus ült össze. Egységesítésükről hosszasan elhúzódo, eredménytelen tárgyalások folytak, ami viszont május elsejét és a nyolc órás munkanap követelését illette, ez olyannyira benne volt a levegőbe, hogy két kongresszus párhuzamosan is azonos következtetésekre jutott, igent mondott a már szélesedő mozgalomra.

Alább idézünk a híres határozatból: „Nagy nemzetközi tüntetést kell szervezni egy időpontban, oly módon, hogy a munkások meghatározott napon, egyidejűleg valamennyi országban, minden nagyvárosban terjesszék a képviselői szervek elé azt a követelést, hogy törvényesen csökkentésük a napi munkaidőt nyolc órára...” Javasolta, hogy az amerikai kezdeményezéshez csatlakozva május elsejét fogadják el nemzetközi tüntetés időpontjaként.

S végül egy mának is, nekünk szóló ajánlás: A különböző országok munkásainak ezt a tüntetést országalk speciális feltételeinek megfelelően kell megszervezniük.

Szakszervezeti munkáért arany fokozat

Róka Sándor

Júliusban lesz harminc. három éve, hogy frissen végzett gépészmunkásként először lépett be az I. sz. bányauzem kapuján. Úgy tervezte, nem marad itt huzamosabb ideig, hisz az egyetlen, ami ide vonzotta a jó kereseti lehetőség volt.

— Szegény családból jöttem — emlékezik vissza — azzal az elképzeléssel, hogy itt egy kicsit összeszedem magam anyagilag, majd visszamegyek a tanult szakmámba. Nem így történt, de nem is bánom.

Az ötvenhetes időkről beszél, amikor az urántermelés tulajdonképpen megkezdődött. Akkoriban alakultak az első gyorsvágathajtó csapatok, hisz rengeteg vágatot kellett kihajtani a termelés beindításához. Őt, aki korábban sportolt (kézilabdázott és atletizált), hamar „kiszúrták” az öreg bányászok. Nagyrá értékelték csillogtatás és lapátolás terén meglévő képességeit, így előbb a kilences, majd a legendás híró 2-es csapatban dolgozott évekig.

— Hamarosan elértem azt, amiért idejöttem — idézi a múltat. Tisztelettel felruházoktam, jól élttem, volt már megtakarított pénzem is. Hogy miért nem mentem vissza mégis a szakmámba? Találkoztam az egykori osztálytársakkal. Egyikőjük sem vitte sokra, és csalódással szóltak arról, hogy nagyreményű terveik, álmaik nem váltak valóra.

Nálunk ugyanakkor egy jó csillást az egész üzem ismert, az itt végzett munkának rangja volt, az elismerésnek sem voltunk hiján. Később fejtesse került az ötös csapaton, ők kísérletezték ki az úgynevezett sugárkamra fejteszt. Hosszú pályafutása során ott tevékenykedett szinte valamennyi új technológia kialakításánál. Közreműködött a tömedékelés, a pászta- és a tömbfejteszt megkezdésénél.

Közben segédvájár, majd vájár lett, beiratkozott a bányaiipari technikum levelező tagozatára. Így lett segédaknász, majd a robbantómesteri tanfolyam elvégzése után már aknász-ként tevékenykedett. Három éven át, állandó éjszakai munkáját irányította, mint körletvezető-helyettes. Ez már az átköltözést követően a IV. sz. bányauzemben volt, ahonnan 1984-ben hívták a Központba a vszb apparátusába munkavédelmi főellenőrnek. Munkája eredményesebb elvégzéséért egy évvel később középfokú munkavédelmi államvizsgát tett.

Aztán arról a harmonikus munkakapcsolatról beszél, ahogy a szakszervezet együtt dolgozott a biztonságtechnikai osztállyal, az üzemek biztonságtechnikai csoportjaival.

— A szakszervezeti munkavédelmi tevékenységben hármas jelszó érvényesül — magyarázza: Példamuta-

tás a munkában, a szabályos munkavégzésre való nevelés, tanítás és baleseti források jelzése. Úgy értem, ezen a területen sokat tettünk a biztonságos munkavégzésért, az emberek egészségéért, testi ép-ségéért.

A munkavédelmi főellenőr azonban emellett egyéb feladatokat is ellátott az apparátusban. Éveken át koordinálta, irányította a vállalati társadalmi kereskedelmi ellenőrök tevékenységét, és mindemellett szociálpolitikai dolgokkal is foglalkozott. Mint mondja, ez utóbbi volt a leghálátlanabb feladat, hiszen segélyezési kérelmek vizsgálatánál és elbírálásánál néha olyanoknak is nyitni kellett mondani, akik valóban rászorultak, de akadtak még náluk is rosszabb helyzetűek.

A munkavédelmi főellenőr júliusban korengedménnyel nyugdíjba megy, de csak a vállalattól búcsúzik.

— Ötvenhárom éves vagyok — mondja. Szeretnék még nyolc-tíz évet valahol, valamelyik szakmában tovább dolgozni, tehát olyan igazán nagy változás nem lesz az életemben. Azzal, hogy elmegyek, talán jó tesztek annak, aki a helyemre kerül, de nehéz dolgozom. Szerencsés embernek mondhatom magam, hisz akkor jöttem, amikor az uránbányászat lényegében elkezdődött, és akkor távoztam, amikor — sajnos úgy tűnik — befejeződik. De bárcsak ne így lenne...
Nógrádi Gábor

Dr. Bank József

Az uránegészségügy éléről nemrég nyugdíjba vonuló főorvos a közelmúltban az MSZOSZ legmagasabb kitüntetését vehette át.

— Meglepetésemre, de nagyon kellemesen érintett a kitüntetés — emlékezik a közelmúlt Dr. Bank József —, s úgy ítélem meg, teljesen szubjektíve, hogy ezt a bányászati elkövetett munkámért kaptam. Az átadáskor Dr. Korompai Péter, a BDSZ titkára azt mondta, hogy ez a bányászcsalád megemlékezése és köszönete az eddigi tevékenységemért. Bevallom, ez tisztelet volt a lelki világomban, s örülök, hogy egyáltalán figyelték rám, s úgy döntöttek, kiérdemelték a kitüntetését.

— Hogyan került a bányáegészségügyhöz?

— Véletlenül. Már medikusként, majd a végzettség után is a Kórleltani Intézetben dolgoztam. Dupla öröm is volt számomra és ok a nosztalgia, hogy e kitüntetés az igen szeretett és tisztelt 91 éves Donhoffer professzor úrral, volt főnökömmel együtt vehettem át.

— Nos, a szénbányáknál 1955-ben kezdtem üzemorvosként a Széchenyi-aknában. A széneseknél 13 évet töltöttem el, itt 12-t, de közben kórházigazgató is voltam.

— Az itt eltöltött évekre miként gondol?

— Biztosan nem úgy, mint a betegek gondolnak a rendelőintézetre — mondja mosolygva a főorvos —, de egyben biz-

tos vagyok. Abban, hogy ha a bányászok egy része szítja is az egészségügyet, azért az üzemegészségügy mennyiségi és minőségi fejlődését a dolgozók többsége elismeri. Legelőbb is akkor, amikor nyugdíjba mennek, s oda nyugdíjasként visszatérnek.

— Nekem egy fájdalom van, az, hogy a gondozó-rehabilitáló központ nem jöhetett létre. Hol pénz nem volt, hol a terv nem volt aktuális. Pedig én az itt eltöltött éveimre ezzel szerettem volna feltenni a koronát. Szerettem volna átvenni, s átadni az utódoknak.

— Miért vállalta, hogy heti három alkalommal rendel a IV. sz. bányauzemben?

— Egyrészt, hogy legyen egy kis „levelezőm” a tényleges nyugdíj előtt. Másrészt megtiszteltetésnek vettem, hogy felkértek erre — átmeneti időre —, s különben is jó érzés újból belekóstolni abba a munkába, amivel 1955-ben Széchenyi-aknában kezdtem. Jó érzés az is, hogy érnek sikerélmények, bár közvetlen gyógyító munkát nem végzek, ezt nem is vállaltam, az üzemegészség preventív részét látom el. A gyógyító munkát benn a rendelésben Sitkei doktornő látja el.

— Nincs semmi furcsa abban számomra, hogy üzemorvosként kezdtem, majd a szénbányák üzemegészségügyének voltam a vezetője, közben kórházigazgató, majd megint üzemegészségügy vezetője

lettem itt, az uránál ahol most nyugdíjasként ismét üzemorvosnak mondhatom magamat. Az biztos, mindvégig a legbiztosabb hivatást végzők között, s velük együtt dolgozhattam — mondotta elgondolkodva dr. Bank József.
V. T.

Válaszol a képviselő

(Folytatás az 1. oldalról)

és csodáltam, hogy nálunk ez nem így van. Elsietett, megdöntötte a kormánydöntést.

Az uránbánya belső dolgairól csak kicsi áttekintés van, az említett sajtótájékoztatót túl csupán az újságokból tájékozódhattam. Bizom benne, hogy pótolhatom e téren ismereteimet és segíthetek a vállalat problémáinak megoldásában.

— Az Ön pártjának programnyilatkozatában ez áll: „Különös figyelmet kell fordítani az ásványok kiaknázására, az energiahordozók kitermelésére, átalakítására, felhasználására. Új szemléletű, racionális, hosszútávú energiapolitikára, energiatakarékos rendszerek alkalmazására van szükség.” Ugyanakkor a párt részletes programjában ez áll: „A meglévő kapacitás fontosságát elismerve a maghasadást felhasználó nukleáris technológiák fejlesztését nem tekintjük követendőnek a jövőben”. Ön szerint a két feladatmeghatározás hogyan egyeztethető össze?

— Valóban, pártunk nem támogatja a paksi fejlesztést. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az energia-

Ülésezett az UDSZ Bizottsága

Tájékoztató a vállalat helyzetéről

Egyebek mellett két fontos napirend szerepelt a vállalati szakszervezeti bizottság ülésén. A testület megtárgyalta és véleményezésre, illetve döntésre javasolta a bizalmi testület elé a vezérigazgató beszámolóját a kollektív szerződés 1989. évi végrehajtásáról és a szakszervezeti bizottság beszámolóját az 1989. évi költségvetés végrehajtásáról, valamint az 1990. évi szakszervezeti költségvetést.

Varga Mihály vezérigazgató szóbeli kiegészítésében elmondta, hogy bár ebben az évben már nem volt kötelező a beszámoló elkészítése, mégis megtette ezt a vállalatvezetés, hiszen az ilyen számvetés segíti az elemző munkát. Elmondta, felvetődött több helyen, a vállalat miért nem tette meg előbb is azokat a változtatásokat, melyre most rákényszerült. Egyrészt azért, mert egészen mások voltak a követelmények, másrészt, mert igen komoly munka volt, a mintegy 1800 fős létszámcsoökkentés költségmentes megoldása.

A vállalat mai helyzetét értékelve elmondta, hogy május 31-re, határidőre elkészül a Minisztertanács elé kerülő előterjesztés, mely magában foglalja a felszámolás műszaki-gazdasági tervét, amelynek költségigényét a kormányknak kell jóváhagynia. Feladat, hogy az ország változó életét ne kedvetlenítse el, bérítse meg a dolgozókat, vezetőket, mindenki végezze tisztességgel a munkáját.

A megalakuló új kormány elé az eddigi javaslatok kerülnek, melynek lényege három alternatívában foglalható össze: 1) kereskedelmi kapcsolat valamilyen nyugati országgal, vállalattal. 2) Kereskedelmi kapcsolat és vegyesváll-

alat létrehozása. 3) Marad az export iránya, de konvertibilis devizarendszerben. Reménykedünk abban, hogy az új kormány röviddel megalakulása után napirendre tűzi ezt a témát, mivel a nyár közepén már kénytelenek vagyunk műszaki, bányászati szempontból visszafordíthatatlan lépéseket tenni.

Illúziókat nem táplálhatunk, a Szovjetunió má jóval több uránércet termel, mint amire az atomenergetikában szüksége van, bányákat állítanak le ott is. Arra azonban hajlandóknak mutatkoznak, hogy a magyarországi fűtőelem szükségletehez az alapanyagot feldolgozzák. Ez csökkenené a fűtőelem árát, s vállalatunk konvertibilis importot váltana ki.

Tudnunk kell, hogy mindhárom alternatívával óriási feladat hárul a vállalatra, hiszen 25-30 százalékos költségsökkentést kell elérni. Ez alapvető szervezeti átalakítást jelent, hiszen most 1400 fele tevékenység folyik itt, ezek egy részét el kell hagyni, más részét összevonni. Paks fűtőelemigénye ma 400 tonna dúsított termelését indokolja, ennyit termelnünk kell, s ha talá-lunk piacot, akkor esetleg többet is.

A vezérigazgató ezután tájékoztatást adott az év lakástámogatási lehetőségeiről. Várható kiadásunk idén 50 320 e. forint, melyből a számlánkon van 12 millió, dolgozói visszatérítésből befolyik 13 millió, költségvetési támogatást kapunk 18 milliót, a hiányzó 7 millió forint jó gazdálkodással előteremthető. Elsődlegesen a patacsi építkezést támogatjuk, de korlátozott mértékben, szigorú egyedi elbírálás alapján más igények is kielégíthetők.

Felvetődött a tanácsi lakások visszavásárlásának támogatása is. A vállalat a beérkezett kérvényeket szigorúan egyedi elbírálás alapján itéli meg, s a 10 százalékos kamatmentes kölcsön formájában megadja.

Kérdésekre válaszolva a vezérigazgató elmondta, hogy a dolgozókkal az elbeszélgetések rövidesen megkezdődnek, hogy a saj-tóban nyilvánosságra hozott 2500 fős vállalat terve nem azt jelenti, hogy a többi ember az utcára kerül, s a tevékenységek meghatározása a létszámigényt is jelenti, elképzelhető, hogy bizonyos tevékenységeknél létszámfeltételre is sor kerül, majd...

A költségvetés vitája kapcsán felvetődött, hogy a nyugdíjas alapszervezetek gazdálkodását, munkáját jobban segítené, ha ott is 1 százalék tagdíjat fizetnének a tagok.

Egyebekben a testület megtárgyalta a majális programját, a Vállalkozó Ifjúsági Szervezet javaslatát elfogadva jóváhagyott 20 dolgozónak letelepedési segélyt 10-15 ezer forint értékben, összesen 240 ezer forintot. Ezt olyan fiatalok kapják a VISZ és a bizalmiak egyetértésével, akik 35 év alattiak, egy éven belül jutottak első lakásukhoz, a vállalatnál legalább egy éve dolgoznak és szerződést kötöttek hosszabb távra. (E fiatalok április 26-án fel is vehették a segélyt.)

A szakszervezet kezdeményezésére a vállalat elfogadta azt a javaslatot, hogy az „omb”-kölcsön egységi összegét, emeljék fel 5000 forintra.

Az április 26-án sorra kerülő bizalmi testületi ülésről a következő számbanban tájékoztatunk...
K. J.

détem, ajtom nyitva áll, nem lehet közömbös a kisebb-nagyobb emberi problémák, sorsok irántém. Az azonban tény, hogy ezek sokkal inkább a helyhatósági választásokon megválasztott tagokra tartoznak. Éppen ezért már most gondolkodnia kell mindenkinek, hogy ezekben a testületekben kiket látna legszívesebben, akiket ezeket az ügyeit is rábízná az állampolgár.
Kablár J.

Mecseki
Ercbányász

A Mecseki Ercbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő:
Kablár János

Szerkesztőség:
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 13-655/32-43
13-655/33-53

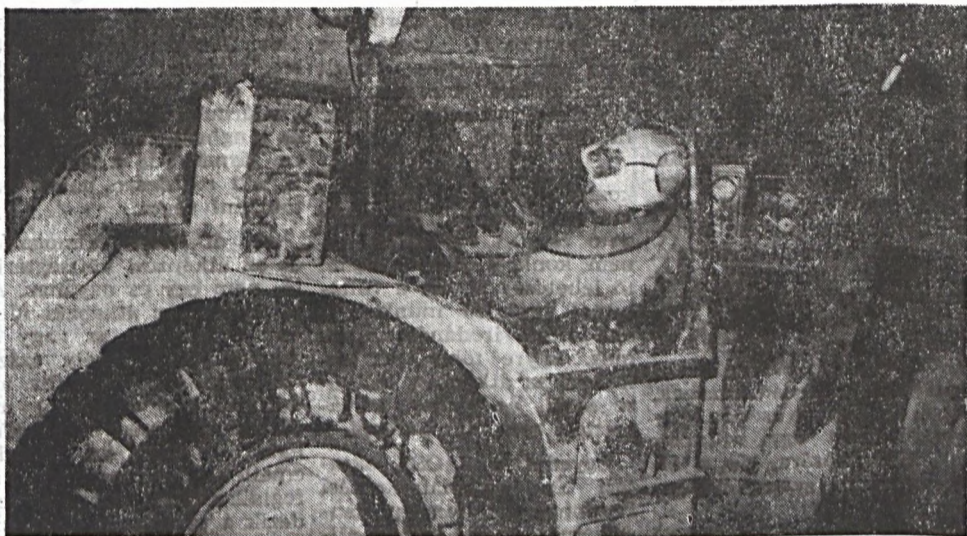
Kiadja:
a Mecseki Ercbányászati Vállalat
Felelős kiadó:
Varga Mihály

MEV Nyomda
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Sperczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
53,20 Ft
Előfizethető:
a szakszervezeti bizalmiaknál
Ny-623-4

A reggeli csúcs után

Fények és árnyak a nagyműhelyben

A 2-es számú GHH kigördül a föld alatti műhely kapuján. Fotó: Csöndör

Nyolc óra múlt néhány perccel, amikor a 2-es számú GHH is kigördül a hatalmas föld alatti műhely kapuján, hogy a kacskarin-gós rámpákon leereszkedve, valahol a 13. és a 14. szint között megkezdje a munkát.

A hatalmas, gumikerekes szállító rakodógép fűgén halad előre a szűk vágaton, hogy aztán néhány másodperc múlva, amikor a Diesel-motor erőt sugárzó üzemzaja a távolba vész, csend telepedjen a műhelyre.

Itt, a III. sz. bányászati tizedik szintjén, a Déli aknától pár száz méterre „gyógyítják” már évek óta a milliós értékű gumikerekes gépeket, melyek segítségével a 27-es és a 42-es csapat az üzem termelésének csaknem a felét adja.

Az üzemcsarnok magasságában az itt dolgozók, miután valamennyi gépet az útjára bocsátották, épp a reggelijüket fogyasztják. Aztán ki-kí megy a munkájára, hisz mindig akad valami tennivaló, még akkor is, ha minden gép üzemképes.

Az esztorgályos műhelyben például Kucsanda Gyula közcavart készíti az egyik cseh rakodógéphez. Ő egyébként abban a csoportban dolgozik, akik a fűrókocsik javítását végzik. Most azonban nincs itt az esztorgályos, így ő állt a gép mellé, hisz ez az egyik szakmája. Az 50-as elvégzése után ugyanis szakértésért tett a gépi-íparban, és mint lakatos-esztorgályos keresi itt a kenyerét, immár kilenc éve. Két szakma birtokában nyilván akkor sem elveszett ember, ha bezár a bánya, de arra a kérdésre, hogy mihez is kezdene, a fejét ingatja.

— Építkeztem, és tele vagyok OTP tartozással — mondja. Arra tehát nemigen gondolhatok, hogy most nézzek új munkahely után. Meg kell várnom, míg felmondanak, mert miből tudnám a vállalatnál kapott kölcsönt visszafizetni? Közben a „csarnokba”

berobog a kis Multicar. A kardánjával van valami zűr, így hát a rámpára állítják, és ketten hozzá is látnak a szereléshez.

Közben Lengyeltóti József és Csizmadia József csoportvezetőkkel beszélgettünk a gépparkról, munkájukról, problémáikról.

— Őt GHH-nk, három fűrókocsink van — mondja Lengyeltóti József. — Ezen kívül ott a két cseh szállító-rakodógép, és az a négy szervizkocsi, amit a Szolgáltató üzem gyártott. No, meg a kis Multicar, amit mi, iparosok használunk. Ezzel járunk ki területre, hiszen a kisebb javításokat helyben elvégezzük. A nagy gépek csak akkor jönnek ide a műhelybe, ha feltétlenül szükséges.

— Sok a gond velük?

— Munka mindig akad, de gond inkább csak az alkatrész ellátásával van — mondja Csizmadia József. — A mi csoportunk a fűrókocsikért felel. Bár ezek elég régi gépek, nyolc éve hoztuk le őket, nem fájna a fejünk, ha jobb lenne az alkatrészellátás. Év végén feltöltöttük a raktárakat, de így is van, amit nekünk kell legyártanunk. Mindenesetre arra büszkék vagyunk, hogy komolyabb gépállás — ami a termelést veszélyeztette volna — még nem volt.

— Persze megértjük, hogy az alkatrészellátás terén gondok vannak — veszi át a szót Lengyeltóti József. — Ilyen árak mellett, amikor például egy egyszerű persely a GHH-hoz hatezer forintba kerül, nem lehet mindenre pénze a vállalatnak.

Időközben a Multicar legördül a rámpáról, még a féken is állítanak egyet, és a kis teherautó kigördül a műhelyből.

A vállalat jövőjére, az itt dolgozók sorsára tereledik a szó. A keresetek nem túl magasak. Átlagosan kilenc-tízezer forint kerül a fizetési borítékba. Legtöbbjük a vállalatnál kapott lakást, ide köti őket a kölcsön, távozásra nem is gondolhatnak. És ha aztán elküldik őket...

Milyen eséllyel tud majd elhelyezkedni például egy autószerelő, aki ugyan nap, mint nap Diesel-motort szerel, de a munkakönyvében az áll: föld alatti lakatos. Elhiszik-e majd, hogy sok éven át a szakmájában dolgozott, hisz föld alatti autószerelőről ugyan ki hallott már? Jut-e majd számukra is vállalkozói kölcsön, ha netán úgy alakul, hogy saját műhelyt nyitnának?

A kérdések sorát egy „sántító” GHH szakítja meg. Lengyeltóti József és Vadnai László siet a gép segítségére. Tíz percbe sem telik és a kerékcserét követően a hatalmas önjáró szállító-rakodógép újra indulhat a dolgára.

Nógrádi Gábor

Boros doktor első díja

Április 19—21 között került sor Szegeden a Bányaelektromos kollokviumra, ami már hagyományosnak mondható. Ez volt az ötödik, ilyen rendezvény. E szakmai fórum a bányaelektromosok számára tapasztalatcserét, információcserét jelent. A házigazda „olajosoknál” mintegy ötven bányaelektromos vett részt a háromnapos tudományos programon.

— Az első napon tájékoztatást kaptunk — mondta el kérésünkre az ott történeteket dr. Debreczeni László főorvos — a bányászati helyzetéről, az üzemegezésügy jelenéről és jövőjéről, illetve a bányaelektromos jelenéről és jövőjéről. A tudományos program kiemelkedő része volt a beküldött pályamunkák értékelése. A bírálóbizottság elé 12 pályamunka érkezett, s ebből 6 a MÉV üzemegezésügyi szolgálatától. Szaklektorok véleményezték a jelíges pályamunkákat, az Országos Munka- és Üzemegezésügyi Intézetben, és utána egy zsűri ítélte oda a kitűzött díjakat, illetőleg rangsorolta a pályamunkákat.

— Nem kis büszkeséggel mondom, minden pályamunkánk díjat kapott, sőt, elhoztuk az első díjat is, dr. Boros Tibor üzemegezésügyi pályamunkájával.

A dolgozat a felsővégtag ér- és idegképleteinek speciális megbetegedését dolgozza fel. E betegség, főleg az uránbányászat technológiai viszonyai között jelentkezik. A dolog lényege az, hogy bizonyos alkati tényezők esetén a fej fölött kézzel végzett nehéz fizikai munka a karokon ér- és idegproblémákat eredményez, ami munkaképtelenné teheti a bányászt.

V. T.

Megkezdődött a végkielégítés folyósítása

A vállalat tevékenységének korlátozásával folyamatosan szűnik meg a dolgozók munkahelye. Az arra jogosultak igényelhetik az állami végkielégítés megállapítását és kifizetését. Dolgozóink élnek is ezzel a lehetőséggel. A kérelmek elbírálása és a végkielégítés folyósítása folyamatosan történik.

Ez év április hó 10-ig, pontosan 40 fő részére állapítottak meg végkielégítést. Ennek összege összesen 10 millió 794 ezer forint, tehát az egy főre eső átlag 269 850 forint. Nem jutottak tehát munkanélkülivé vált dolgozóink milliókhoz, mintahogy ezt a végkielégítési rendszer bevezetésekor egyesek hangoztatták.

Természetesen az átlagon belül elég nagy a szóródás. A negyven főből 6 fő kapott fél millió forintot feletti összeget, ebből egy fő végkielégítése haladja meg az egymillió forintot. Ezek ellenételen viszont, hogy 6 fő részeseült 100 ezer forint alatti végkielégítésben. Ebből is látható, hogy ez az

összeg nem jelenthet nagy anyagi bázist az újrakezdéshez, vállalkozás beindításához.

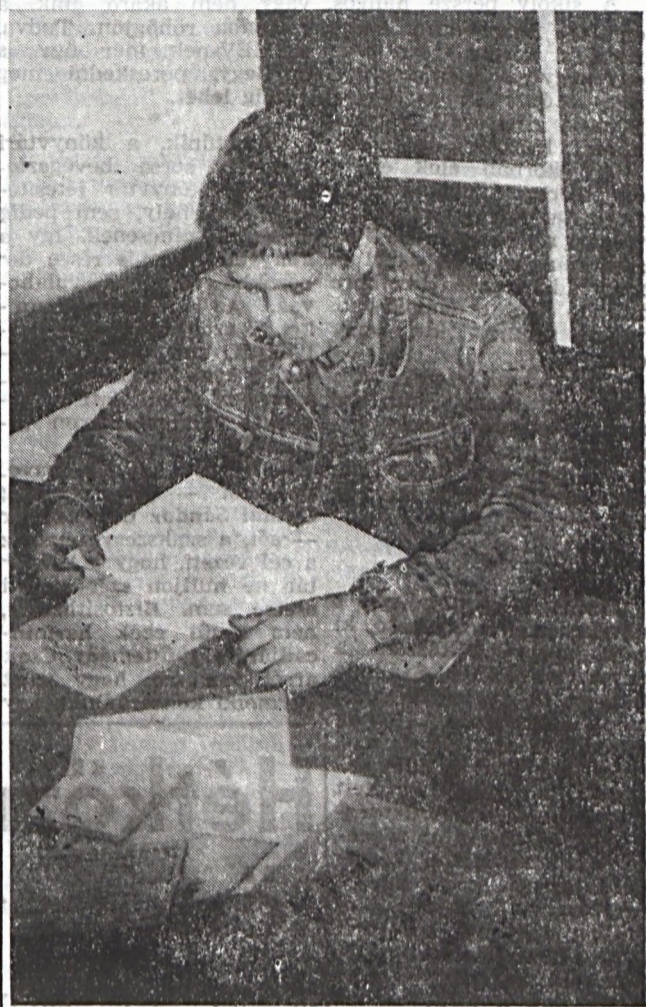
A fentiekhez tudni kell, hogy az elszámolt végkielégítés összegét 20 százalékos személyi jövedelemadó előleg terhel, adómentességben csak az a hányad részesül, amit a dolgozó a végkielégítésből vállalkozásba fektet be, vagy értékpapírt vásárol.

A jelenlegi végkielégítések általában külszíni dolgozók igényelték (Kutató-mélyfúró üzem, Központ volt dolgozó) csak kisebb számban voltak benne bányászati dolgozók. Külszínen általában alacsonyabbak az átlagkeresetek, ezért az elszámolt végkielégítés összege is viszonylag alacsony. A föld alatti munkahelyek megszűnésével — a magasabb keresetek miatt — várhatóan növekedni fog a végkielégítés átlagos összege is. Az ez évi végkielégítések fedezetéül a kormányzat hetven millió forintot irányzott elő.

J. K.

Klimatizálás helyett környezetvédelem(?)

Pozsár Sándor körletvezető-helyettes

A huszonöt éves fiatal ember, aki nyolcvannégy évvel ezelőtt született, a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem bányamérnöki karán mélybányászati szakon szerzett diplomát, édesapja és nagybátyja nyomdokaiba lépett, amikor a MÉV dolgozója lett. Igaz, még a gimnáziumban más műszaki pályáról álmódott, de végül is a bánya mellett döntött. Ebben közrejátszott édesapja korai elvesztése is.

— Apám, a IV. sz. bányászati üzem egykori főfűró-mestere 1982-ben rokkant. nyugdíjasként elhunyt. Így édesanyjammal ketten maradtunk. Elhatároztam, hogy olyan szakmát választok, ahol jól lehet keresni. Így jelentkeztem egy évvel később az érettségiket követően Miskolcra. Tanulmányi szerződést kötöttem a vállalattal, de ki gondolta volna akkor még, hogy az uránbánya sorsa bizonytalanná válik.

Szóba kerül, hogy tavaly óta visszajár Miskolcra, ahol az egyetem környezetvédelmi szakmérnöki szakán szeretné megszerezni a második diplomát. Hogy miért? Nem csupán a vállalat bizonytalan helyzete adta az indítást. Nem is csak az, hogy a bányamérnöki szakma alkalmazhatósági területe eléggé szűk ma Magyarországon, hanem mert vallja, tanulni kell, amíg lehet, mert különben az ember agya eltunul.

— Annak idején a diplomaterveimet az V. sz. bányászati mélyszintjeiről készíttettem — mondja az ifjú bányamérnök. — A témája a 13. és a 21. szint közötti területek szellőztetési klimatizálási és feltöréshajtási problémáinak megoldása volt. De hol van az már... Pályafutása kísértetiesen

hasonlított a MÉV-hez került többi ifjú bányamérnökéhez. Néhány hónapos ismerkedés az üzemmé, majd aknásként körlethez kerül. Robbantómesteri, majd robbantásvezetői vizsgát tesz. Közben tavaly nyáron három hónapra Angyalbörbe öltözik. Keserű mosollyal meséli, hogy ez idő alatt árokásás terén kamatoztathatta az addig tanultakat.

— Sohasem féltém a fizikai munkától, sőt az egyetemi évek alatt mindig is dolgoztam, hisz kellett a pénz. Kubikos voltam a miskolci püspöki palota építkezésén, dolgoztam húsz évvel ezelőtt a szénbányákban segédmunkásként. Volt egy időszak, amikor nappal tanultam, éjszakánként műtós voltam a sebészeti klinikán.

A kis kitérő után, visszakerül a pályafutására elmondja, január végén nevezték ki a III. sz. bányászati III-as körletének helyettes vezetőjévé. Véleménye szerint, a bányászati nagymértékben tapasztalatokra épül. Az idősebbek bármilyen probléma megoldásához jobban tudnak hozzáfogni, mert van viszonyítási alapjuk.

— Mindenesetre sem januárig, sem azóta nem mérnöki munka, amit végzek. Rengeteg az adminisztráció, de ez csupán az egyik gond. Nagyok az felelősség is úgy oszlik meg, hogy tulajdonképpen semminek nincs igazi felelőse. Ez, úgy érzem, vállalati szinten is igaz, valójában a felduzzasztott létszám is ennek egyik oka. Meggyőződésem, hogy az emberek egyéni felelősségvállalására jobban lehetne alapozni — mondja végzetül Pozsár Sándor. N. G.

Ki segíthet?

Csendes sikoly egy könyvtár ürügyén

A sikoly persze hangos, ez most formabontó. Azért, mert a magas C-ben van egy nagy rakás érthetetlen, ettől válik csendessé. Söhajj! zsugorodik a tehetetlenül kiereszkedett... oly.

Oly korban élek én, s oly korban kapkodom a fejem, amikor gyorsan változnak az események. Persze már amikor. Mert a nagy dolgokhoz továbbra is idő kell, demokrácia, talpra magyar ide, vagy oda.

Nos, vannak esetek, amikor már nincs Pató Pál módja, elvtársak ráérünk arra még. Igaz, az elbarátok is Hölgyek és Urak lettek, azaz minden pörög 360 fokkal fejtezőre.

Június 30-ig mindenki s minden mi mozdítható ki kell, hogy költözzön a munkásszállóról. Szálloda lesz ott három csillagos... meg oktatóbázis... meg garzonlakások... meg majd még lesz jó ötlet addig... A fent említett nagy rakás érthetlenségben többek között ez is benne van. Tisztelettel kérdem, hiszem, hogy többek nevében: — Igazándíbol tudjuk, hogy mit kezdünk a munkásszállónkkal, vagy csak találgatunk? Esetleg ráhibázzunk a jóra?

Ugyanis, ha nem tudjuk, hová pakolunk olyan sietve? Na, de ha jönnek a kőművesek az más. Akkor jogos minden, még a könyvtár sorsát megpecsételő UDSZ titkári ukáz is. A könyveket számbavenni, a börtöket meghirdetni, az értékes könyveket csomagolni, s az utókornak félretenni. Hírlik, hogy a könyvek egy része átkerülne a Művelődési Ház jödeje nyelvtudóvá avasztált könyvtárába. A bentfentesek szerint ez képtelenség, mivel nem csak a galérián, a könyvvállványok között, hanem maholnap már a könyvespolcokon is angolt fog oktatni a gmk. Akikkel természetesen, és Isten bizony semmi bajom. De azért itt is minimum van három dolog, amit nem értek.

A múlt évben már tudtuk, hogy bajban vagyunk, s azt is, hogy a munkásszálló nagy teher. Miért kellett akkor felújítanunk, korszerűsíteni a munkásszálló könyvtárát? Mi van a munkásszállón kiépített nyelvi laboratóriummal, azzal, ami még ma sem kész? Jó egy évvel ezelőtt bátorkodtam már írni erről, hogy több jó szakai van a vállalatnál, aki megcsinálta volna, s talán még ma is befejezné. Igaz, most már nem kell, mi több, eddig sem hiányzott senkinek. A bele feccolt sok tízezrek sem borzolják a kedélyeket? A művelődési házból, amikor indult a „fekve tanuljunk idegen nyelvet” mozgalom a laticalek, gumimatracok, kempingágyak, elhelyezésére miért pont a könyvtárt választotta ki valaki? Egyáltalán, ki dönt ilyen ügyekben? Ki az, aki hagyja, hogy a szálló nyelvi laborját befejezni nem tudó,

vagy nem akaró gmk. a állapotot, mivel nem tudjuk más módon átmenteni. A könyvek becsomagolására, elraktározására gondolkodnak.

Úgy tűnik, a könyvtári meg még arra: Tudom, más egy művelődési ház, s más egy könyvtár feladata, ez is egy intézmény, a másik is egy intézmény. Belátom azt is, a vállalatnak megvan a szorosán vett működési gondja, s a túlélés miatt igyekszik megválni minden olyan felesleges „résztől”, mely viszi a pénzt, akkor, amikor abból van a legkevésbé. Tehát fájdalmas teher a munkásszálló épület együttese. De hiszem, hogy fájdalmas erkölcsi veszteség lesz a könyvtár ilyen vagy olyan felszámolása még akkor is, ha ma már ez is teher. És megmentésében csak a művelődési ház segíthet. Vagy a közművelődés állami gazdája.

— Nincs szó kótyavetyélésről — nyugtat meg Gyulai Sándor UDSZ-titkár — sőt, a szakszervezetet az a cél vezeti, hogy a könyvtár ne hulljon szét semmi esetre sem. Biztosíthatom, nem kerül ebek harmincadjára a gyűjtemény. Csak arról van szó, hogy most úgymond konzerválunk egy

állapotot, mivel nem tudjuk más módon átmenteni. A könyvek becsomagolására, elraktározására gondolkodnak.

E sorok írója végezetül meg még arra: Tudom, más egy művelődési ház, s más egy könyvtár feladata, ez is egy intézmény, a másik is egy intézmény. Belátom azt is, a vállalatnak megvan a szorosán vett működési gondja, s a túlélés miatt igyekszik megválni minden olyan felesleges „résztől”, mely viszi a pénzt, akkor, amikor abból van a legkevésbé. Tehát fájdalmas teher a munkásszálló épület együttese. De hiszem, hogy fájdalmas erkölcsi veszteség lesz a könyvtár ilyen vagy olyan felszámolása még akkor is, ha ma már ez is teher. És megmentésében csak a művelődési ház segíthet. Vagy a közművelődés állami gazdája.

Veress Tamás

Hétköznapi történet

Régóta álmodoztak róla, félretettek minden fillért, melyet egyáltalán még félre lehetett tenni. Nem emlékszem a napra, mikor sörözött utoljára munkatársaival. Igaz, az asszony is alább hagyott a divatvászal — ahelyett, hogy kicserélte volna kopottas, elnyúlt csizmáját, inkább takarékbba tette a pénzt, sőt, az utóbbi időben még a gyerek sem kért mozira, kólára.

Igy aztán, ha lassan is, de dagadni kezdett a betétkönyv. Mikor összejött hatvan zöldhasú, vigyorgó ezres, ünneplőbe öltöztek és kimentek a vásárba, hogy autóra éhes szemekkel végigbámulják a kínálatot. Végül egy jócskán koros, de még ígéreteket rejtő Dáciánál kötöttek ki. Ha eszébe jutott az a nap, ma is mosolyog. A sok járkálástól fáradtan, de de azért büszkén-óvatosan ültek a kocsiába, mely most már csak az övék volt. A gyerek — színe miatt — mindjárt el is nevezte Piroskának az autót.

Hazaérve beállt az udvarba, majd megebédelték. Azon a gyönyörű verőfényes délutánon nem akadt ember a földön, ki el tudta volna szomorítani őket.

A bajok csak másnap kezdődtek. Piroskát ugyan is „hatóságilag” át kellett íratni az új tulajdonos nevére. De miből? Az ehhez szükséges négy ezres bizony hiányzott a családi kasszából. Márpedig az átírási határidő záros. Eleinte kölcsönökért szaladgált ismerőseihez, de azok sem tudtak segíteni. Lehet, jobb is volt így, hiszen miből adta volna vissza?

Lelkiismeretfurdalás gyötrötte. Még sohasem került szembe a törvénnyel, borzongást keltett benne a

legapróbb kihágás is. De pénzt akkor sem tudott szerezni.

Végül támadt egy mentő ötlete. Úgy gondolta, következő béréből majd elrendezi a hivatalos dolgokat. A hónap végén ügyesen, alig észrevehetően átírta a vásárlás dátumát, és várta a fizetést.

Csak hogy másnap az asszony csizmája elszakadt, újat kellett venni. Így aztán el is úszott az átírási szánt összeg. De akkor már nem esett annyira kétségbe.

— Majd a jövő havi fizetéskor... gondolta. Egy héttel később a gyerek vidáman, mosolyogva jött haza. Elmondta, hogy nyáron iskolai kirándulásra mennek, melynek összege kétezer forint.

Nesze neked átírás!

Már erősen tavaszodott, de az autót még mindig egykori tulajdonosa nevére írta az utakat. Pedig még előttük volt egy bűtvásárlás. De őt már régen nem zavarta a dolog. Hosszabb kirándulások előtt új szerződés-nyomtatványokat szerzett be, és aznap dátummal töltötte ki az üres papírokat. Az eladó nevét pedig ügyesen aláhamisította. Apjának szomorkásan, elkeseredve mesélte, hogy belőle az állam faragott bűnözőt. Mert, ha nem olyan magas az adó összege, ő sem kockáztatott volna. De ennyi pénzt mégsem vonhat el a családtól!

Egy ideig még beszélgettek, majd beült a kocsiába, és elhajtott az áruháza, hogy régi, megfoltosított nadrágja helyett másikat vegyen. Később eszébe jutott, hogy hamarosan új hónap kezdődik. Bement a papírboltba és vásárolt egy adásvételi csomagot.

Sáral Dezső

Hiányszakmából nincs hiány

Tanfolyamok — támogatással

A megoldás: átképzés

Akár megmarad a vállalatunk, akár nem, a várható létszámleépítés miatt bizonyára sokan kényszerülnek majd pályamódosításra. A legkedvezőbb helyzetben talán azok vannak, akiknek a sorsa a korengedményes nyugdíjjal, vagy a bányászati keresetkiegészítéssel rendeződik majd, a többiek feje fölött azonban ott „göribül” a Hogyan tovább? kérdése. Ide sorolhatnám még azokat is, akik nagyobb összegű végkielégítésre számíthatnak, hisz az ugyan esetleg elegendő lehet egy vállalkozás beindítására, de a sikerre nincs semmiféle garancia.

De mi marad azoknak, akik a végkielégítésre nem is jogosultak vagy csak annyit kapnak, ami „semmihez sem elég”. Márpedig a legtöbben ők vannak. Ráadásul jelentős részük

speciális munkaterületen tevékenykedik, vagy rég nem az eredetileg tanult szakmájában dolgozik, így feltétlenül pályamódosításra kényszerül.

A megoldás (egy foglalkoztatáspolitikai „varázsszó”): átképzés. És, hogy nem csupán varázsszó, hanem konkrét kézzel fogható lehetőség is, azt a vállalatnál működő munkaügyi szolgáltató irodánál tudtuk meg. Egyre többen érdeklődnek az átképzési lehetőségekről, és bizony a választék nem mindennapi.

Egyedül a KIOSZ oktatási és szakmafejlesztési központja harmincegy tanfolyamot indít az ács-állványozótól a vésnökig, és akkor az egyéb képesítő és átképző tanfolyamokról nem is beszéltünk. Vállalatunk dolgozói közül egyre többen érdeklődnek a lehetőségekről. Sőt, néhányan

már átképzési támogatásban, illetve átképzési költségtérítésben is részesülnek. A legtöbben hivatásos gépjárművezetők, illetve és lánghegesztők tanfolyamra járnak, de akad olyan is, aki rövidesen balett-oktatóként végez.

Az átképzési támogatás és az átképzési költségtérítés nem egy és ugyanaz. A támogatás az átképzés idejére adható, és az vagy a munkanélküli segély száz-tíz százaléka, vagy (ha az érintett azt választja) az új szakma megyei átlagának 90 százaléka. Mindemellett természetesen a foglalkoztatási alappól fedezik a tanfolyam díját, az esetleg felmerülő utazási és szállásköltségeket. Átképzési támogatást természetesen nem kaphat az, aki a végkielégítést, vagy a munkanélküli segélyt veszi igénybe.

Ugyanakkor számukra is jár az átképzési költségtérítés, ami a tanfolyami díjakat, utazási költségeket stb. foglalja magában.

Ami a legfontosabb, az az említett foglalkoztatáspolitikai kedvezményekben azok részesülhetnek, akiknek nincs munkahelyük, illetve, akik egy éven belül létszámleépítés miatt el fogják veszíteni azt. Egyéni elbírálás szerint átképzési költségtérítést az is kaphat, aki még munkaviszonyban áll, de ha mégis távozni kényszerül, a szakmájában nem tudna elhelyezkedni. Ilyen esetben, ha hiányszakmát szeretne kitanulni, azt támogatják a Foglalkoztatási Alappól. Ráadásul a tanfolyam elvégzésével járó munkaidőkieszt, illetve az erre járó átlagbért is megkaphatja a dolgozó.

Persze, hogy mi a hiányszakma, azt a megyei munkaerőpiac határozza meg. A vállalat Központjában működő munkaügyi szolgáltató irodában csaknem naprakész adatokat kaphat az érdeklődő, hogy hol, milyen szakmában, milyen keresettel lehet elhelyezkedni. Egyelőre legalábbis elég nagy a kínálat.

Ha valaki mégsem találja azonban kedvére valót, az átképzésre még mindig van lehetőség. Egyre több olyan tanfolyam indul, amely aránylag rövid idő alatt (ez lehet néhány hét vagy néhány hónap) rokon szakmákra ad képesítést.

A következő hónapokban feltehetőleg szaporodik majd azoknak a dolgozóknak a száma, akik valamilyen átképző vagy továbbképző tanfolyamra jelentkezők. Mint azt a munkaügyi szolgáltató irodán megtudtuk, ha egy-egy tanfolyamra nagyobb igény mutatkozik, azt néhány hónapon belül, valószínűleg már szeptembertől, el is indítják.

N. G.

Nincs bélyeg, csak egy bélyegző

Levelet hozott a posta...

Levelet kapni jó dolog. Nemcsak azért, mert kollégám nagy bélyeggyűjtő és számíttam, s nem is csak azért, mert jó érzés tudni, hogy valaki valahol gondolt ránk, azért is, mert izgalmas meglátni a levélszekrény kis lyukain át a borítékot, izgalmas kézbe venni, forgatni, bontogatni.

Örömet némileg lelohasztja, ha a levélen nincs bélyeg, csupán egy bélyegző, hogy „tértivevényes”, amit nagyon sokáig nem is tudtam, mi, amíg meg nem néztem az értelmező szótárban, ahol ez áll: „a feladónak adott elismervény a küldeményről”. Na, ezzel nem lettem okosabb, sem a kollégám egy bélyeggel gazdagabb, de menjünk tovább.

A bontogatás örömet is elveszi, ha látom, levél helyett számítógépes papír hullik ki a borítékból. Ez vagy számla, vagy valami hivatalos értesítés, a kellemes borzongást ekkor már kellemetlen borsódzás váltja fel.

A számítógépes levél szinte tökéletesen személytelen. Azaz mégsem. Neve mellett, melyet a benne szereplő egyik betű miatt, csak hibásan írhat le a gép, itt a szigorúan titkos személyi számom, az viszont hibátlan. Ez csak hatóság lehet, gondolom, s

a borsódzás ideges borzadállyá fokozódik bennem.

A levél arról értesít, hogy az áramdíj emelkedése miatt azokban a bérletmennyekben, ahol nincs fogyasztásmérő, januártól visszamenőleg emelik a lámpahelyek áramdíját. Ez érthető, mondom magamban. Van egy bérelt garázsom, igaz annak is kétszer emelték az idén a bérleti díját, és rátettek 25 százalékos áfát is, így most 893 forintot fizetek érte, na, de ha van benne lámpahely, akkor természetesen azért is kell valamit fizetni. Itt következik a levél azon része, mely a borzadályt hisztérikus vigyorgássá változtatja át. Idézem: „Ezért kérjük, hogy visszamenőleg január—február—március hónapra 12 forintot szíveskedjék fizetni”.

Gyors fejszámolás: a levél postai díja (helyben) 5 forint, elballagok a postára a 12 forintommal és feladom, az újabb 12 forint, az összesen 17, s nem számoltam a levél költségeit (fogalmazó fizetése + szja, számítógép üzemeltetése, papír + áfa stb.).

Olvasom az újságban, hogy a leveletem feladó vállalat nagy bajban van. Ezek után nem csodálom...

Kaján

A kubai narancs után... ...jön a kubai arany?

A közelmúltban Kubában járt vállalati szakemberek szinte még haza sem értek, de már akadtak jólétesültek, akik ottani munkavállalási lehetőségekről beszéltek. Arról, hogy aranybányásznak mehet a leépített urános. Akadtak, akik tudni vélték, jól lehet az ottani élet- és munkakörülmények nem fognak tetszeni a mecsekajjai szakiknak, de jóval többet lehet majd a kromitok országában keresni, mint a jurtákkal övezett wolfram bányában. Állítólag, már az első fülalatti hírek idején jobban komoly érdeklődést mutatnak a kubai aranybányászkodásra.

Aztán teltek a napok, és a hetek, de a kubai útról a vállalatnál nem lehetett hallani semmit sem.

A nagy eszem-izom idején, amikor az emberfia javában tömte sonkával, lótt tojással a bendőjét, egyszer csak azt hallja a rádióban, hogy a MÉV aranyat bányászik majd a kubaiakkal. Könnyes lett az urános szeme a hír hallatára. Azért, mert kiderült, megint volt valami a mendemondákban, de azért is, mert korrektül bementek, ez a vállalkozás a MÉV, az ott dolgozó emberek sorsát nem oldja meg.

A Népszabadság is foglalkozott a témával, s napokkal később az Új Dunántúli Napló Például rovatában a vállalat vezérigazgatója is röviden összegezte az „Aranybánya lesz-e az aranybánya?” esetleges vállalkozásunkat.

Nincsen még szerződés, a két fél a tárgyalások elején tart, s mint oly sokszor, most is idő előtt szivárogtak ki hírek — mondják egyes szakemberek — jól lehet, most pontosak, korrektek, nem pletykaizúék. A már eddig elhangzottak ellenére a Kubában járt delegáció egyik tagját Németh Géza bányaművelési osztályvezetőt kértük, hogy a lehetőségekhez mérten mondjon többet e váratlan „aranyügyben”.

— Elsősorban technológia eladásáról van szó, tehát kevés vállalati szakember foglalkoztatását jelentené ez az üzlet. A vállalat létszámleépítési problémáját, tehát ez nem oldja meg, de akár lesz vállalat, akár nem, az ország számára mindenképpen hasznót jelent egy ilyen szellemi termék eladása. A Népszabadságban megjelent, hogy másfél millió dollárt hozhat a vállalkozás. Ez körülbelül reális, azért körülbelül, mert nagyon sok mindentől függ, kezdve attól, hogy a kubaiak mekkora készletet bocsátanak a rendelkezésünkre. Függ attól is, hogy mennyi gépet tudnak adni,

avagy tőlünk várják a gépeket, s akkor nekünk eleve nagyobb beruházási összeggel kell beszállni. A vállalkozás sikere attól is függ, hogy mennyire és éppen hogyan ingadozik az arany világgiazi ára, mert az köztudott, hogy rendkívül ingadozó.

— A létszámot tekintve öt-hat, legfeljebb tíz szakemberről lehet szó, de pont ez az előnye ennek, az üzletnek. A vállalat persze anyagilag is beszállna a vállalkozásba, hiszen a technológiához szükséges eszközöket — szivattyúkat, csöveket, vegyszert berendezéseket mi szállítanánk. Igaz, ezek olyan dolgok, amelyeket itt, házilag tudunk legyártani, és végül ez is az üzlet része, hiszen a forintért előállított termékeket aranyra váltanánk. Fontosnak tartom elmondani, mindez olyan nagyságrendű maradna, hogy a vállalat szükség gazdasági helyzete mellett még ezt vállalni tudná.

— A híradásokban hangsúlyozottan volt szó a fizetés módjáról. Végül is arról van szó, ha a kubaiak nem vállalják az aranyat történő fizetséget, akkor a vállalat eláll ezen üzlettől?

— Igen, akkor elállunk az üzlettől. Én azonban úgy gondolom, sikerült felkelteni az érdeklődésüket, s ezért bizom abban, engedni fognak, s bele mennek abba, hogy aranyban fizessenek.

— Miként látja, ha minden összejön a vállalkozáshoz, mikorra lesz mindeből valami?

— Első lépésként, a Kubából ideküldött mintákon végeznék laboratóriumi, illetve félüzemi kísérleteket. Az eredményeket közösen a kubai szakemberekkel értékelnénk, s ennek alapján dolgoznánk ki egy olyan konkrét megállapodást, amelyik már a tényleges feldolgozás részleteit elemezné, tartalmazná, kinek mi a kötelessége, mennyi költséget vállal, illetve a végeredményből milyen arányban részesedik. Nos, mindehhez előszerződés van szükség, ami — ha a két fél megtud egyezni — egy hónap alatt megköthető.

— Végül is a laboratóriumi vizsgálatok során dől el, hogy mennyire jó üzlet ez az első hallásra jó üzlet?

— Részben igen. Szakembereinknek Kubában addig a készleteket is pontosítani kell, a mennyiségi, minőségi adatokat. Csak ezek birtokában lehetne biztosat mondani — válaszolta értőható óvatossággal az osztályvezető.

Veress Tamás

Ha van pénzed, farmer lehetsz

Álomfalu Keszű határában

Több éve fáradozik Csapóné Hárs Gizella, a megyei tanács mezőgazdasági osztályának főelőadója azon, hogy a város közelében egy mintaértékű falut „hozzon össze”. Mintaértékűt olyan értelemben, hogy ilyen falu is lehet a jelenlegiétől eltérően. Évek óta járja ugyanis a megye falvait, s azok állapota elkeseríti. Nem érti, hogy közeli osztrák szomszédaink miként tudnak olyan szép és igényes falvakat kialakítani, mint amilyenekben élnek? Nos, ilyen osztrák falut álmodott meg a főelőadó Keszű határában, s ezzel kapcsolatban a következőket mondta:

— Ma, amikor a vállalkozások idejét éljük, s amikor az iparban, így a bányászatban is jelentős nagyságrendben szabadul fel munkaerő, sokan keresnek megélhetést a mezőgazdaságban. Mivel a megélhetést duplán biztosított a faluhelyen, hiszen nemcsak a család számára nyújt megélhetést, hanem értékesítésre, azaz munkaalalmat is ad, így célzerűnek tűnik számomra a jelen helyzetben Pécs környékén bővíteni a falvakat.

— Első lépésként ideálisnak tartanám, egy mintaértékű falu kialakítását Keszű határában a Malomvölgyi tótól nem messze. E területre a pellérdi tanácsnak ugyan van egy távlati rendezési terve, sűrű beépítéssel, százhatvan telekkel. E terv azonban a kis telkek miatt, ma már nem biztosítaná az ott élőknek a megélhetést, csupán azt, hogy onnan járjanak el az ott élők az iparba dolgozni. Mivel azonban a városban az ipar mind jobban beszűkül, abban kell gondolkodni, hogy helyben tudjanak megélhetést találni maguknak az ott települők.

— Így e területen, mely huszonöt—huszonhat hek-

táros, ötven—hatvan telekben gondolkodunk. E telkek átlagosan 700 négyzetméterűek lennének, kisebbek nem, de nagyobbak igen. Terveink szerint, az osztrák mintaértékű családi házak — önerős kivitelezésben — a mezőgazdasági területtel együtt két és fél millió forintba kerülnének. Az összeg nagysága miatt elsősorban olyan jelentezőkre gondolunk, akinek már van lakása, melyet értékesíteni tud, igénybe tudja venni az újrakezdési kölcsönt, esetleg végkielégítésben részesül.

— Vannak a mezőgazdaságnak olyan ágazatai, amelyek intenzíven, viszonylag kis területen szép hasznót hoznak, nyugodt megélhetést biztosítanak. Ilyen a vágónyúl, a gomba, a fóliás zöldség, baromfi, kacsahízalás, csigatenyésztés. Mindezek két-három éves megtérülési idővel garantált megélhetést biztosítanak az iparból kiszoruló, vállalkozó családoknak.

— A mintaértékű falu létrehozása mellett abban is gondolkodunk, hogy ne csak kulturált kis falut, mini farmgazdaságokat hozzanak létre a majd itt letelepülők, hanem már úgy alakítsák ki házaikat, hogy az szolgálja tudja a falusi turizmust is.

— Így nemcsak mezőgazdaság, hanem az idegenforgalom is megélhetést jelentene az itt élőknek. Jelen pillanatban is folytatunk tárgyalásokat az osztrákokkal, hogy milyen módon tudnák segíteni e falu valóráváltását. Én nagyon szeretném, ha ez év augusztusában e területen az építkezések megkezdődnének — mondotta végezetül a főelőadó.

Érdeklődő dolgozóink bővebb felvilágosításért forduljanak a szerkesztőségünkhöz.

Veress Tamás

VI. A szilikózis (4)

A légzés élettana

A tüdő maximálisan mintegy 4—5 liter levegőt is képes befogadni, de nyugalomban percenként 8 liter levegő jut a tüdőnkbe. A fizikai munka természetesen jelentősen megnöveli a légvételek számát, így a percenkénti levegőszükségletet.

A légzési funkció ellátásához a tüdőszövetnek igen rugalmasnak kell lennie. Mi történik szilikózis hatására a tüdőben? A belégett kvarctartalmú por hatására fokozatosan megváltozik a tüdő rugalmassága. A tüdőszövetben számtalan kis kemény heg, úgynevezett szilikátikus gömb képződik. A csomók száma idővel egyre nő és egyre nagyobb göcökká olvad össze. A betegség késői szakaszában gyermekökölönyi hegek alakulnak ki, amelyek helyén természetesen elpusztul a tüdő finom, léghólyagocskák milliárdjaiból álló szerkezete. Ez természetesen a gázcsere tökéletlenségéhez, a vér hiányos oxigén telítettségéhez, illetve túlzott széndioxid felszaporodásához vezet, amelynek érezhető tünete a beteg számára a légszomj, a fulladás érzés, ami eleinte csak fizikai munkavégzéskor, de később már nyugalomban is jelentkezik.

Kevés olyan biológiai védekező mechanizmust ismerünk, amely olyan eredményes lenne, mint a légzőapparátus porleválasztó és eltávolító képessége. Egy olyan bányász tüdeje, aki 20—30 évet töltött föld alatt, csupán 60-90 gramm port tartalmaz. Egy egyszerű számítás ugyanakkor azt mutatja, hogy ez alatt, az idő alatt eca. 0,5 kg port lélegzett be.

A szilikózis nem csupán tüdőhegesedést jelent. A szilikózisos beteg csaknem minden szervében, és ezek működésében olyan kóros elváltozások észlelhetők, amelyek jelentősége ma még korántsem ismert. A szilikózisra oly jellemző tüdő röntgenkép megjelenése előtt, néha már évekkel

olyan kóros szervműködések észlelhetők, amelyek sokrétűbbek és változatosabbak annál, mintsem a göbös tüdőhegesedés egyszerű következményeinek tekinthetnénk őket.

Ki kapja meg a szilikózist?

Melyek azok a tényezők, amelyek szerepet játszanak a portüdőmegbetegedés kialakulásában?

1) A porszemek nagysága: A legveszedelmesebbek az 1—5 mikron átmérőjű porok. Az annál kisebbek a légzőszervet eltávoznak, ezért ez ma bizonyos mértékig veszélyesebb szemcsenagyság összetételű, mint mondjuk 50 évvel ezelőtt. Hogy a szilikózis veszélye napjainkban mégis csökkent, az a műszaki porleltárasnak, az abszolút pormennyiség csökkenésének köszönhető.

2) A por kémiai és ásványtani tulajdonságai: Amint már említettük, csak a kvarc és a kvarctartalmú porok képesek szilikózist okozni.

3) A por mennyisége és a porbelégzés időtartama: A betegség kifejlődésének gyorsasága és súlyossága összefüggésben van a tüdőbe jutott por mennyiségével. Emellett szerepe van az időfaktorban is. A mecsekvidéki bányákban a szilikózis első tüneteinek megjelenéséhez 10—15 éves porbelégzés szükséges.

4) Az egyéni védekező képesség: Közismert, hogy nem minden bányász kap szilikózist. Vannak olyanok, akiknél hosszú porexpozíció sem okoz megbetegedést, mások viszont jóval az átlagos expozíciós idő előtt betegszenek meg. Ez azt sejteti, hogy lehetnek olyan hajlamosító tényezők, amelyeket ma még pontosan nem ismerünk.

dr. Debreczeni László

(Für)ésszel és anélkül

— Leszámolni jöttem főnök.

— Leszámolni?

— Igen!

— És hova menne, mihez akar kezdeni?

— Elmegyek fafeldolgozónak.

— Jól meggondolta?

— Hát persze, már vettem is egy stílfűrész, akár már ma is kezdhethék.

— És lesz munkája? Sokan csinálják már ezt.

— Persze, hogy lesz! Ott-hon a tsz-nek is csinálhatnám.

— És a kereset?

— Harminc-negyven biz-

tosan lesz havonta. Tisztán.

*

A fenti beszélgetésnek egy körletírodában voltam tanúja a minap. A zömök, izmos fiatalember (lehetett vagy húsz éves, de már egy — saját elmondása szerint — igen komoly stílfűrész boldog tulajdonosa) hajthatatlan maradt. A körletvezető-helyettes, látva, hogy hiába is próbálja maradásra bírni, végül is aláaknyarintotta az okmányt, mely a stílfűrész kárpótlási szándékát nyomatékosította, valamiféle „kíváncsi, hogy sikerüljön”-t is kipróbált magából, majd már jóval határozottabb

hangon hozzátette. „Ha mégis meggondolja magát, ide jöjjön vissza. Érti? Ide a körletbe!”

A bányásznak láthatóan jól esett a dolog, de a tekintete ugyanakkor valami mérhetetlen elszántságot tükrözött. A vállalkozásba vetett vakhitet, hogy így bizonyos jobb lesz. Kemény munkához szokott, nem kevésbé keményhez, mint a fából feldolgozás. Mi az neki, ráadásul havi harminc-negyvenezert? Hallott ő már olyat is, hogy a brooklyni cipőpucoló fiúból idővel milliomos iparmagnás lett. Pedig az csak krém-mel, kefével és néhány puha ronggyal kezdte, nem

pedig egy igen komoly stílfűrész.

A körletvezető-helyettes kicsit szomorúan nézett utána:

— Jó bányász volt, ha nem is a legkiválóbbak közül való — mondja —, de stabil ember. És ő is elment. Mentek el mások is, akadt köztük olyan, aki azóta már újra itt dolgozik. A vállalkozó kedvű fiatalembernek — mert, jó bányász volt — kíváncsi, járjon szerencsével. Ha nem így lesz, esetleg a havi 30-40 ezerből (tisztán) valamennyi majd hibádzik, ide visszavárják. Talán még lesz hová visszatérnie... N. G.

MECSEKI Ércbányász

A MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZATI VALLALAT DOLGOZOINAK LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM

ÁRA: 2,30 FORINT

1990. MÁJUS 15.

A vezérigazgató türelmet kér

Ülésezett az UDSZ Bizalmi Testülete

Készüljön mielőbb bérelemzés

Április 26-án, a Központ tanácstermében ülésezett az UDSZ Bizalmi Testülete. A 61 fős testületből 48 bizalmi jelent meg.

Először Gyulai Sándor, titkár adott tájékoztatást, a két testületi ülés között végzett bizottsági munkáról. Elmondta, hogy a testületi ülés napján rendkívüli szb-ülésen vitatták meg a szakszervezeti könyvtár helyzetét. A könyvtár birtokában lévő 57 ezer kötet olyan elhelyezést igényel, hogy biztosított legyen a vállalat dolgozóinak és a lakóterületnek könyvvel való ellátása a Ságvári Művelődési Házban, a többi kötetet, pedig biztonságosan raktározni kell. Mivel az NDK-s csereüdültetés bizonytalanra vált, ezt is tárgyalta a rendkívüli szb-ülés, s úgy döntött, hogy nem változtat az eddigi üdültetési rendszeren, mindent elkövet, hogy a férőhelyeket kihasználja.

A titkár ezután röviden tájékoztatott arról, hogy a BDSZSZ Tanácsa a befizetett tagdíjak 5 százalékában állapította meg az alapszervezeti hozzájárulást a szövetség működéséhez, majd szólt a REF legutóbbi üléséről.

Gyulai Sándor beszélt a szakszervezeti kongresszusról, a MSZOSZ Tanácsának ellentmondásosságáról. Kitért az országgyűlés választások értékelésére, az új helyzetben a szakszervezetek szerepére, majd május elseje megünneplésére.

A beszámolóhoz Misota Lajos (ÉDÜ) szólt hozzá, aki kérte, hogy készüljön minél előbb bérelemzés a külszíni üzemek körében, mert az alacsony bérek és feszültségek miatt az ÉDÜ-ben igen rossz a hangulat. A felvetésre Gyulai Sándor reagált elsőnek, aki az elemzés nehézségeit eszeterle, s kifejtette, hogy a problémán a bérpolitikai irányelvek vitája kapcsán már próbált segíteni a szakszervezet. Varga Mihály vezérigazgató, ehhez hozzáfűzte, hogy az ÉDÜ-ben bizalmatlanság tapasztalható a kapott adatok iránt, így esetleg „pártatlan” szakértőknek kellene itt vizsgáldni.

A bizalmi testület a beszámolót 1 ellenszavazattal elfogadta.

A második napirendi pontban a testület megtárgyalta a kollektív szerződés 1989. évi végrehajtásáról készült tájékoztatást, és az 1990. évi módosításokat. Rövid vita alakult ki a ki-

tüntetéseket odaítélésekor a szakszervezeti jogosítványokat illetően, és kisebb rész kérdésekben, melyben szólt Kozma István (IV. üzem), Bán Gábor (Szolgáltató üzem), Zsiros József (III. üzem), Misota Lajos, Lóránt László (Szolgáltató üzem). A testület a beszámolót és a módosításokat egyhangúlag elfogadta.

Ezután Amrik Akos (V. üzem), és Zsiros József felvetették, nagy gond az üzemekben, hogy vannak komoly vállalkozás előtt állók, akiknek — mivel munkájukra nagy szükség van — a vállalat nem mond fel, mégis megtudták, hogy van ez alól kivétel is. Varga Mihály biztosította a testületet, érte, érzi e probléma súlyát, az említett esetek rendkívüliek voltak, türelmet kért mindenkitől. Wagner Antal (V. ü.) javasolta, kapjanak az üzemek keretszámokat, melyekről önállóan dönthetnének, kik mehetnek el végkielégítéssel. A testület úgy döntött, hogy e javaslatot még át kell gondolni, s egyeztetni a vállalatvezetés elképzeléseivel.

A testület ezután tárgyalta az elmúlt évi költségvetést, és az ez évi ter-

vét. Ennek vitájában felszólalt Majkó János (ÉDÜ), Kozma István, Nyári Sándor (IV. üzem), Csik Gyula (nyugdíjas II.), Kukai András (V. üzem), Szemán István (rehab) és Tóka István (nyugdíjas I.). Mivel az üdültetés rendkívüli mértékben megrágt, felmerült, hogy rehabilitáltak, keresetkiegészítések a II. félétől, ill. a belépés napjától fizessék az aktív dolgozóhoz hasonlóan, a teljes keresetük 1 százalékát tagdíjként. A nyugdíjasokra ugyanez a szabály 1991-től legyen érvényes. A testület a beterveztést és a javaslatokat 1 tartózkodással elfogadta.

Egyebekben Ásványi Lajos (ÉDÜ), felvetette, igen kevés tájékoztatást kapnak a vállalat helyzetéről. Nyári Sándor arról kért információt, hogy a műszaki dolgozók nyugdíj megállapításakor a szakmai átlag alkalmazása hogy áll jelenleg. Gyulai Sándor válaszában elmondta, hogy a tárgyalásokról továbbra sem adható információ, a műszaki munkások megállapításánál a társadalombiztosítás, hibásan, a „színes” rendszert alkalmazta, az úgy tehát, továbbra is függőben van.

Kablár János

Csibi Tibor szakvetet) vajár a KKV-1. feltöréshajtó padozatba száll. (Cikkünk a 3. oldalon.) Csibőr László felvétele

Válasszunk bányásznapot!

A választások és az ünnepnapok áthelyezésének időszakát éljük. Országos bányászforumokon, helyi beszélgetéseken, saját gondolkodásunkban is elő-előbukkan a bányásznap kérdése. Maradjunk az újnál, amire idén negyvenedszer kerül sor a magyar bányászati legújabbkori történelmében, vagy térjünk vissza a régihez, egy másfajta hagyomány szerint? Ez a két alternatíva létezik, véleményt azonban ennél többről várunk.

1. A bányamunka megbecsülése, társadalmi fontossága és elismerése készitette az 1950. november 26-án Budapesten összeült bányászértekezlet résztvevőit, élenjáró fizikai és műszaki dolgozókat, amikor kimondták, hogy minden év egy napja a bányászok napja legyen. Ezt a napot szeptember első vasárnapjára tették, adózva ezzel az 1919. szeptember 6-ai tatányai csendőrsortüzben elesett mártírok tiszteletének, emlékeztetésének.

2. Évszázadokon keresztül, s több országban ma is december 4-én. Borbála napján ünneplik a bányásznapot. Az a bányász, aki sújtólégrobbanást látott, nem talált magyarazatot erre a jelenségre, így természetfeletti erőnek tulajdonította. Ezért hitt Szent Borbálában, aki megvédi őt a tűz ellen, és bajban őt hívta segítségül. A bányavárosokban szobrokat, képeket és kápolnákat emeltek neki, és imádságaikba is bekerült Szent Borbála neve. Más forrás szerint Borbála a középkorban kivételes tiszteletnek örvendett, a jó halál védőszentjeként tisztelték. Viharok és villámlás idején hívták segítségül. A városok löportornyát ajánlották oltalmába, s képzettársítás révén a tüzekek, ágyú- és puska-művesek, náncélkovácsok és harangöntők, illetve kőművesek és kőfaragók védnöke is ő volt, s egészen más okból a bányászok egyik patrónája. A csillagvállások déli égboltra vetített alvilágát a középkori ember a föld mélyében képzelte el, s úgy gondolta, hogy a bányá-

szok a pokol szomszédságában dolgoznak.

Szent Borbála legendája a VII. században keletkezett. Ő maga a monda szerint Dioscurus lánya volt, akit apja a világtól elzárt, hogy új hitét megtagadja, majd amikor ez a vágya kudarcot vallott, saját kezűleg fejezte le 306-ban, mire őt a helyszínen villám sújtotta.

3. A hűségjutalom intézménye egykorú a bányásznapal. A föld alatt dolgozók magasabb, egyösszegű, a szolgálati időtől függően emelkedő jutalma az anyagi elismerésen, ösztönzésen, a bányamunka presztízsének növelésén túl csábította az iparágba a munkaerőt, annak megtartására ösztönzött, segítette a takarékoskodást, s munkafegyelmjavító hatása is volt, van napjainkban is.

Szükséges-e ma is még, hogy ezeket a funkciókat betöltse?

4. Nem lenne-e célszerűbb, egyszerűbb, a dolgozó számára is előnyösebb, ha a hűségjutalom a havi bérben jelenne meg úgy, hogy az éves nettó bér nem csökkenhet, s helyette bányásznapon, függetlenül attól, hogy szeptemberben, vagy decemberben tartjuk, 13. havi bért kapna minden dolgozó?

Beszélgetéseken, vitákban ezek a kérdések mindenütt felmerülnek, foglalkoznak majd vele különböző fórumok. Mi, szerény eszközeinkkel szeretnénk hozzájárulni a vélemények formálásához, azok közreadásával, ütköztetésével.

Kablár János

Ünnep után

Április végén hivatalos ügyem Budapestre szölitott. A metró állomásain hangulatos plakátok emlékeztettek, közeledik május elseje. A plakáton sok vidám szín, kezek, zászlók, közöttük vörös zászlók, s csupán egyetlen felirat: Május 1.

Az ünnep előtti újságok természetesen mind foglalkoztak a centenáriumi május elsejével, ki-ki történelem szemlélete, pártállása, vérmérséklete szerint. Van, aki az ókori görögöknél kezdi, van, aki a tavaszérkezés ürügyén, van olyan is, aki vallási eredetét emeli ki, s van, aki a száz évvel ezelőtti történeteket. Csak néhány az újságok címeiből: „A ránk bízott ünnep”, „Majális hangulat csöpp politikával”, „Más májusok”, „Énekszó és tánc helyett”, „A negyedik rend ünnepe” — mind mind azt mutatja, bálványöntögető világunkban vigyáz a tollforgató, nehogy ő is a szobordöntögető hangulat előidézője legyen. Csinján bánik a jelzavakkal, kerüli a jelképeket, nehogy részese legyen egy maradandó jelkép, május elseje lebontásának.

Nézem a múzeumban a régi május elsejejeiről készített rajzokat. A képeken francia, német, osztrák munkások, a zászlókon hatalmas fehér nyolcas és a zászlók vörösek.

Eszembe jutnak Petőfi sorai: „Ha majd minden rabszolga nép Jármat megünva síkra lép / Pirosló arccal és piros zászlóval...”

Lehet-e politikamentessé desztillálni ezt az ünnepet? Lehet-e fehérre mosni azt, ami hagyományosan és törvényszerűen vörös volt? A cikkekben ilyen megfogalmazások olvashatók: a munka és a baloldal ünnepe, a szolidaritásra, a szervezett munkások erejére emlékeztetés alkalma, minden dolgozó kéz, minden munkás agy ünnepe, a közösség ünnepe, a közösség napja, az alkotó ember ünnepe, az év egy napja, amikor a dolgozó emberek megünnepelehetik önmagukat.

Sétálok a majálisunkon. A borús idő nem ül rá az emberek hangulatára. Évődnek, beszélgetnek, tréfálkoznak — és politizálnak. Megállítanak engem is, kérdeznak országos és helyi ügyekről, vitáknak. Nem mindenki józan, de senki sem ingerült. Kezdjük tanulni a demokráciát — gondolom. Nem mindenki tanulja a demokráciát, gondolom 2-án reggel, mikor a portás azzal fogad, hogy valaki, vagy valakik az éjjel összevagdosták a Központ falára kitűzött vörös zászlókat...

Kablár János

A VISZ nemcsak kirándulni vizs A segélyezéstől a video-kölcsönzésig

Politikamentesség és tolerancia

Tavaly novemberben főként III. sz. bányászati fiatalok VISZ néven ifjúsági szervezetet hoztak létre. Az UDSZ keretén belül működő, főként fiatalokat tömörítő rétegszervezet eddigi tevékenységéről, céljairól, terveikről beszélgettünk Mellár Csaba titkárral.

— **Mekkora ma a taglétszámuk és mit jelent az, hogy Vállalkozó Ifjúsági Szervezet?**
— Jelenleg közel háromszáz tagja van a VISZ-nek. Pontos adatot azért nem tudok mondani, mert szinte naponta változik a létszám. Szerencsére, egyre többen leszünk, és nemcsak a mi üzemből és az anyagosztályról. És, hogy mit jelent a név? Azt, hogy a működési feltételek biztosítását főként vállalkozásokból teremtjük meg. Természetesen jól jön az a támogatás is, amelyet a UDSZ-től kapunk, mint ifjúsági rétegszervezet.

— **Tehát, a VISZ első-sorban érdekvédelmi szervezet?**
— Igen, a VISZ mindenfajta politikától és ideológiától mentes. Senki nem irányít bennünket, önállóak vagyunk. Ugyanakkor szeretnénk volna megővni azokat az értékeket, amelyeket közös munkával, nem kevés erőfeszítéssel teremtettünk meg, így a MaDISz korábbi bázisán, annak jogutódjaként hoztuk létre a VISZ-t.

— **Mit jelentett ez a gyakorlatban?**
— Mondok egy példát. Tavaly, a mi üzemből fiataljai is sok társadalmi munkát — illetve túlműszakot — vállaltak az új szakteremtők megsegítésére. Ennek az értékét, félmillió forintot, mint a

beleket bontjuk szét itt a napszinten, és a rézért pénzt kapunk. Egyébként a munkabért szabályos szerződés alapján az üzem fizeti nekünk.

— **Az így befolyt összegből, a tagdíjból, no meg az UDSZ támogatásából gazdálkodunk. Hogy mit tudunk nyújtani a tagjainak? Nos a video, illetve video-kazetta kölcsönzéstől kezdve a kirándulásokig, a sportolási lehetőségeikig igyekszünk sok mindent biztosítani. Több, mint tízezer forint értékben vásároltunk például Csimpliket amelyekkel díjmentesen indulni lehet a Grund kupa tömegsport-versenyeken. Nemrég voltunk egy háromnapos nyugat-magyarországi kiránduláson. A nyár végén népes csapatot szeretnénk indítani a kilian-telepi Expressz Sportnapokon. Ez utóbbi is 20 ezer forintba fog kerülni.**

— **Említette ezt a kirándulást. Ez amolyan jutalom-út volt azoknak, akik a legtöbbet dolgoztak?**

— Nem egészen. A kirándulásra bárki elmehe-tett, aki befizette a kétezer forintos részvételi díjat. Azok persze, akik sokat dolgoztak, kedvezményt is kaptak. Minden éjszakás műszak után ötszáz forintot. Ha tehát valaki négy ilyen teljesített, az ingyen mehetett. De ezeket a kedvezményeket nem lehetett átruházni tehát, akinek mondjuk húsz műszakja volt, az ingyen utazott, de a feleségét például már csak úgy hozhatta ha kifizette a kétezer forintot.

— **A legfontosabb célkitűzéseikről mondana valamit?**

— Szeretnénk a VISZ tevékenységét még inkább kiszélesíteni. Jó lenne, ha mind több tagot sikerülne a többi üzemből is toborozni, ami nemcsak egyszerűen a létszám növekedését eredményezné de akkor talán más üzemből is kapnánk munkalehetőséget, amivel növelhetnénk a bevételeinket. Ez pedig azért lenne fontos, mert nem titkolt célunk, hogy mint önszervező szervezet működjünk. Ha erre a célra megfelelő alapot tudunk létrehozni, akkor az arra leginkább rászorultaknak alkalmanként segítyt nyújthatunk.

— **Valamennyi pártolótag részesülhetne ilyen segélyben?**

— Természetesen. Függetlenül attól, hogy valaki mennyi munkát végez, ha nehéz helyzetbe kerül, segíteni kell rajta. Ebben a kérdésben is toleránsnak kell lennünk. Vegyük például egy több gyermekes fiatal, aki dolgozik látástól vakulásig, hogy eltartsa a családját. Tőle kevésbé várhatjuk, hogy azokra a munkákra jelentkezzen, amelyeket mi szervezünk. Ugyanakkor, egy tanévkezdéssel súlyos teher a nagycsaládosoknak, a legnehezebb helyzetben ők vannak, így a segély is megilleti őket — mondja végezetül Mellár Csaba. **Nógrádi Gábor**

Beszélgessünk!

Él-e még a MaDISz?

Az elmúlt hónapokban vibrált a levegő a sok párt, szervezet, szövetség, egyesülés, társaság megalakulása körüli események sokaságától. Ahogyan telt, múlt az idő, úgy tisztultak le a hangok, s az akkor porondra lépők közül többen már nincsenek, illetve nem lehet róluk hallani szinte semmit sem.

— **Allóvízként funkcionál itt e szervezet, vagy tesz is valamit? —** kérdeztük Várnagy Ferencet a MaDISz alelnökét, a mecsekaljai szervezet elnökhelyettesét, az Anyag- és áruforgalmi főosztály raktárosát.

— **Azt kell mondanom, passzív a dolog, hiszen azok az ifjúsági szervezetek, melyek a korábbiakban voltak, például az üzemekben, széthullottak. Nincs gazdája az ifjúságnak az üzemekben. A különböző vádaskodásokat megelőzendő önmagunk mondtuk, hogy kivonulunk a munkahelyekről. Ez vezetett oda, hogy a szervezet széthullott, jóllehet ez után — a kivonulást követően — alakult meg a MaDISz Mecsekaljai Szervezete, ami tagszervezetek nélküli szervezet lett egyéni tagokkal.**

— **Jelentős ez a tagság?**

— **Az országos létszám ötezer körül van, az itteni szervezetben vagyunk hetvenen, per pillanat. Az egykori ifjúsági szervezetben a vállalatnál 1200-an voltak, tehát óriási a leépülés.**

— **Ha ez nem politikai szervezet, akkor ez a hetven ember mit csinál?**

— **Jelen pillanatban semmilyen munkát nem végez, igaz, nem is cél a különböző munkák végzése. Ez, egy ifjúsági érdekképviseleti szervezet, amely országos szinten valamilyen módon megiscsak politikál, hiszen jelentős létszámot tud maga mögött. Különböző érdekek menti összefogást, összetartozást jelent a tagságnak ez a szervezet, s kimondottan az ifjúságért igyekszik tenni, még ha nem is látványosan teszi**

mindezt. Most, például egy olyan alapítvány létrehozásán munkálkodik a MaDISz, ami a szakmunkástanulók-nak az idegen nyelvtanulását segítené elő.

— **Május végén az országos MaDISz szervezésében lesz egy háromnapos rendezvényünk Baján, a Bajális, ahová mindenkit szeretettel várunk.**

— **A mecsekaljai szervezetnek a szervezésében jött létre a közelmúltban egy készségfejlesztő tréning, ami nem úgy sikerült, ahogyan terveztük, de azért lett belőle valami. Ez a mi és az optima kft. elügyetlenkedése miatt lett olyan, amilyen.**

— **Végül is tehát, kimondottan úgy, hogy X, Y a MaDISz Mecsekaljai Szervezet tagja valamit csinálna, nincs, de abban segítene a tagok — amiket eddig elmondtam —, hogy ezek menjenek. Nincs szó már együtt kapálásról, Hanság-lecsapolásról, iskolai, óvodapatronálásról. Úgy tűnik, nincs ezekre igény, bár szerintem továbbra is lenne szükség ilyen „tetekre”, de a mai légkör nem alkalmas erre.**

— **Ha ezt így látja, miért van akkor szükség erre a szervezetre?**

— **Túl sok a párt, túl sok az érdekszövetség, s közben elsikkadnak az igazi érdekek. Például az, hogy valaki foglalkozzon a bajbajutottakkal, a munkanélküliekkel.**

— **De mindezt a MaDISz sem tudja felvállalni.**

— **Nem tudja, viszont a lehetőségeihez képest, azért tesz az asztalra. Vegyük például a nyelvtanulást, van egy rakás nyelvtanulási, megfizethetetlen árrakkal. Ki tud kifizetni tízezer forintot egy kéthónapos kurzusért, amikor egyre több embernek ma már a betevőre is alig jut.**

— **Jó, jó, de nem látja mégis úgy, hogy ugyanolyan erőltetetten megy mindez, mint annak idején a KISZ-es mozgalom?**

— **Nem ugyanez a két**

dolog. Nem, mert mi eleve hetvenen vagyunk, s ez is bizonyítja, hogy nem kötelező, „nem mindenáron légy a tagunk” most a jelző. Ha jól érzed magad köztünk, gyere, ha nem, úgy is jó. Tehát mindenről beszélhetünk, de erőltettségéről nem. Az más kérdés, hogy ma még objektív akadályok miatt nincs hol találkozunk, összejönünk, mert nem hogy székházunk, de még irodánk sincsen.

— **Végül is távlati célja van a MaDISz-nak?**

— **Céljai vannak, s az más kérdés, hogyan tudja a szervezet megvalósítani. A MaDISz sosem volt, harsány politikai párt, csendes szervezet volt mindig. Nem cél a hangoskodás, mint sok pártnál, szervezetnél, szövetségnél. Mi nem mocskolódunk, mint oly sokan, s így a hírekben sem igen szerepelünk. Ezt azért mondom, mert sokkal inkább híretekű volt bármiféle ablakbetörés egy — pártirodán, mint bármilyen más munka, legalább is a választások időszakában.**

— **Mindenesetre, az azért még ma is elgondolkoztat: hol vannak azok az emberek, akik annak idején kötődtek ehhez a szervezethez, a létrehozásában is segítettek... s most, hogy változik a világ, egyszerűen kiszálltak a hajóból, s nem foglalkoznak azazal, hogy mi, akik most a csónakban együtt vagyunk merre is haladunk. Pedig nem is olyan régen, egzisztenciális és jó anyagiak miatt — tisztelet a kivételnek —, többen voltunk, mint hetvenen.**

— **Valamivel igen. Köszönöm.**

Veress Tamás

Felhívás!

Felhívjuk vállalatunk dolgozóinak figyelmét, hogy a tatabányai Szénbányák Vállalat 1990. évi újítási feladatát megtekinthetik, mely a műszaki fejlesztés gyorsítását segíti elő. Részletes felvilágosítást ad Berhida Lajos iparjogvédelmi előadó, Központ IV. em. 411. Tel.: 32-67.

Közlemény SZDSZ Bányászati Tagozat

A pécsi szabad demokraták egy csoportja ezenel kifejezi azt a szándékát, hogy megalakítaná a Szabad Demokraták Szövetsége Bányászati Tagozatát.

Foglalkozni szeretnénk: — a hazai és külföldi magyar érdekeltségű bányászatnak, energetikai feldolgozóipari, kereskedelmi rendszerbe való gazdaságelvű integrálásával; — a bányák tulajdonviszonyaival; — a hazai ásványvagyon védelmével; — a bányászatot akadályozó rendeletek, jogszabályok deregulációjával; — a magyar bányászat bányavidékeinek szorosabb műszaki kapcsolatával; — a bányamunkások szociális helyzetével — a független bányász-

szakszervezetek megalakításának elősegítésével, tanácsadással; — aktuális országgyűlési témák előkészítésével. (Természetesen várjuk a további ötleteket, gondolatokat.)

Tagozatunk akkor működne jól, ha a munkában részt tudnának venni az ország bányavidékeiről mindazon szabad demokraták (vagy szimpatizánsok), akiket érdekel a hazai bányászat sorsa. Ezért várunk minden érdeklődőt, hogy valamikor, nem túlságosan távoli jövőben (május végén) programadó, nehézségfeltáró összejövetelünket meg tudjuk szervezni.

Lévai Csaba
ideiglenes ügyvivő
7632 Pécs,
Sárohin t. u. 15. IV. 12.

Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő:
Kablar János
Szerkesztőség:
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 13-055/32-43
13-055/33-53

Kiadja:
A Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó:
Varga Mihály

MÉV Nyomda
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Sperczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
55,20 Ft
Előfizethető:
a szakszervezeti bizalmiaktól
Ny-623-4

Hárman kétfelé(?)

A Zsiguli, az OTP és az ezeregy plusz egy éjszaka

Novák István segédvájár. Csöndör László felvétele

Ha valakinek halálhírét keltük, az hosszú életű lesz — tartja a mondás, ám ha ez így igaz, akkor Darázs János, a III. sz. bányauzem 8-as csapatának vezetője még jövőre is feltöréseket fog hajtani.

Mindenesetre, aki bízik a vállalat megmaradásában, nyilván örömmel venné, ha Kecás — mert mindenki csak így hívja — mondjuk arról panaszkodna épp egy év múlva, nem győzi hajtani a feltöréseket, egyszer itt, máskor ott kell új munkahelyeket kialakítani a fejtési csapatoknak.

Mindez csak arról jutott eszembe, hogy a neves csapatvezetőnek halálhírét ugyan nem keltettem, de legutóbb, amikor náluk jártam, szép rendesen elbúcsúztattam. Akkor ugyanis azzal váltunk el, hogy január elsejével elmegy hatvanhárom százalékra.

A dologból nem lett semmi, mert hogy megfűzték, maradjon. Így aztán az egyetlen még működő KPV feltöréshajtó padozat „kapitányaként” ma azon morfondírozik meddig.

Persze, ő és csapata inkább a munkájáról, semmint a morfondírozásáról híres, így, amikor a 14. szinti feltörés alá érkezünk, Darázs Jánost épp a trafó mellett találjuk.

A villanszerelőnek segített és amikor furcsállom, hogy miért szorongatja a kezében azt a parányi villáskulcsot, kicsit sértődötten válaszol.

— Mi annak idején, a vajúraskolában mindent megtanultunk. Aki nem értett a villanszereléshez

vagy a lakatos munkához, az megnézhetette magát — sajnos ma már ez nem követelmény.

Persze más világ volt akkoriban. A csapatvezető elmondja, hogy alföldi gyereként Nagybatonyban végzte a vajúraskolát, szól arról, akkoriban rang volt bányászni lenni és nem csupán a díszes egyenruha miatt süvegették meg őket.

Csibi Tibor szakvezető, tizenegy évvel később, 1981-ben jött az üzembe dolgozni. Ő nemigen foglalkozhat még a hatvanhárom százalékos gondolatával. Ahogy öreg bányászok mondanák, ezeréves éjszakája van még a háromezer műszakig.

— Abban bízom, hogy megmarad az uránbányászat — mondja a szakvezető. Építkezni szeretnék Pogányban, mert, hogy már négyen vagyunk. Három éve kaptam lakást a vállalatától. Gyönyörű, de már kinőttük.

— Miért éppen Pogányban? Szép nagy lakások épülnek majd Patacon is.

— Persze, de mennyiért? Már a telek ára is riasztó. Én nem kereselek rosszul, de miből tudnánk 400 ezerért telket venni? Miből építenék? Pogányban vettem egy olcsóbbat, most már csak az kell, hogy adjam a lakást, de az sem megy könnyen.

— Miért?

— Azért, mert az OTP nem veszi vissza. Pedig gyönyörű új, rózsadombi. Nem veszik át, csak ha vétőt is viszek. Így aztán meghirdettem. Annyit talán kapok érte, hogy meglesz a pénz az építőanyagra. Kőműves a szakmám, így az-

tán nem félek, meg tudom csinálni, biztosan boldogulok az építkezéssel.

Novák István segédvájár, a csapat harmadik tagja, viszont már túl van azon a bizonyos ezer éjszakán. Már csak egy hiányzik, hisz holnap dolgozik utoljára, holnapután már elvezi a bányászati keresetkiegészítést.

— Valóban, a holnapi az utolsó műszakom — mondja a segédvájár. Tizenhét évet húztam le itt. Tizenhatezer körüli lesz a kerkiégem, és egyelőre nem félek. De hogy mit hoz a holnap?

Időközben Csibi Tibor már felöltötte a gumiruhát, hisz a torokrét gép már üzemképes, folytathatják a már elkészült feltörés lefűjtését köttbetonnal.

— Úgy is van — mondja a csapatvezető. A szakembernek a cső végén van a helye, ő a kőműves.

Csibi Tibor mosolyogva száll be a feltöréshajtó padozatba. A főnök, meg az EGY éjszakás bányász indul a mixert töltögetni.

— Találkozunk egy év múlva ugyanitt?

— Az könnyen meglehet — válaszolja ingerülten a csapatvezető. Én csak azért maradtam tovább, mert tavaly befizettem egy ezerháromszáz Zsigulit, százhatvan ezer forint volt. Ezt közben felemelték 260-ra. Ha jövőre még százal több lesz, akkor én is azt mondom: Jövőre ugyanitt!

N. G.

Esti őrjárat

Alkonyodik már, amikor a nyarat idéző áprilisi estén Varga Jenővel a vállalat rendészeti vezetőjével, a kővágószőlősi körzeti megbízott irodájába lépünk.

Gyulai Andor rendőr főtörzsőrmester, épp egy előző napi, Cserkúton oly nagy vihart kavart kutyakilövésével kapcsolatos jelentésének utolsó sorait gépeli. A hetvenkilenc éves „mesterlövész” — amennyiben látta a gyereket is — nem lehetett híján az önbizalomnak, legfeljebb csak a felelősségtudatnak. Ez persze, csak az újságíró magánvéleménye, aki azt sem érti, hogy ilyen, és hasonló esetben, a rendőrnek miért nincs joga, elkoboznia a fegyvert. Állítólag ez a vadásztársaság ügye.

Már erősen sötétedik, amikor a rendőrautóba szállunk. Velünk tart két cserkúti fiatalember is. Ők önkéntes rendőrök, egyébként testvérek, ráadásul mindkettőjük méves dolgozó. Azt kéri, ne írjam meg a nevüket, mert bár szeretik ezt a munkát, nem is szégyellik, de az ismerősök, a kollégák biztosan hetekig ezzel cukkolnák őket.

A rendészeti ellenőrzés első állomása a Szolgáltató üzem. A portán mindent rendben találunk. Előkerül az Alkohol Tester is, mindenki szól egy pár szót vagy belefúj a mikrofonba, de a műszer nem jelez ittasságot senkinél sem.

Rövid ellenőrzés a telephelyen, majd indulunk tovább a III. sz. bányauzemhez. A portán itt sincs

semmi probléma. Időközben megérkezik az éjjeles szakot szállító első autóbusz is, s miközben Varga Jenő, az egyik testvérrel a munkába igyekvőket „interjúvolja”, addig mi az ércszállító útvonalon teszünk egy kitérőt a rendőrautóval. Mire visszakerülünk, az első két busz utasai már átestek az Alkohol Tester ellenőrzésén, és a műszer senkinél sem jelzett.

Továbbindulunk hát Petőcra, ahová ugyancsak most érkeznek az éjszakások. Itt az üzem parkolójában nyoma sincs „sörös bácsinak”, — aki, ha nem is borsos, de azért tisztességes felárral árulja a jó pécsi Szalont a szomjas bányásznak —, ám az árulkodó mikrofon egyseséknél hangos csipogást gerjeszt a műszerben. Van, aki megtörve veszi tudomásul, hogy ma már nem szállhat le, és a dologról feljegyzés is készül, de akad olyan is, aki nem hisz a műszernek. A legtöbb embert ilyenkor az elszíneződő szonda meggyőzi az Alkohol Tester leleplező képességéről, ám most is van, aki szörnyűséges ármány áldozatának érzi magát. Veri a balhét, társai hiába is csitítják. Egy szondát összetör, majd egy másik a leheletétől fülíg zöldül.

Közli, hogy velünk nem tárgyal, a Varga úrral szeretne beszélni, de nem is a Lászlóval, hanem a Mihályval. És megírja majd ezt a disznóságot a Helyzet vagy a Mai Nap.

A főtörzsőrmester higdaganat közli vele, hogy: „Elég csak ránézni magára jóember, de ha nem hisz a szondának, elvihetjük vérvételre is”.

Az emberünk elcsendesedik. Lehet, hogy a túszurástól fél? És vajon három társával együtt — akik ugyancsak nem szállhattak le — gondoltak-e már arra, mi történik, ha baleset éri őket? Hiába véltlen, akinek a vérében alkoholt találnak, az elcsúszhat a táppénztől, a biztosító nem fizet. Nem árt tudni, hogy legalábbis a mai napig még ez a helyzet.

Már igencsak későre jár, amikor az Anyagosztály felé vesszük az utunkat. A fatelepi bejáratnál ott a portás, csak épp nem egyedül. A főosztály másik portájáról átruccant kollégája és a szomszéd cég éjjeliőre mered ránk döbent. A kolléga szomjas volt, csak a pohár szódáért nézett át a társához, ám az asztalon bánatosan árgvátkodó borosflaska megcsappant tartalma arra utal, hogy nem érhet be ennyivel. Előkerül a szonda, és legalább másfél ezreléket mutat, de a portás egyébként sem tagadja, ő ivott a palackból. A rendészeti vezető úgy dönt, hogy az ittas embert leváltja és mindkét telephely őrzésével a másik portást bízza meg. Szomorú de az ittas ember — bár lehet, hogy csak zavarodottságában — még azt sem tudta megmondani, milyen számon hívná a tűzoltókat, ha valami történne... N. G.

A vonókések végnapjai

Amíg csak szükség lesz a bányászaton kéziszerszámokra örök gond marad a „nyélkérdés”, hisz, bár a fejsze vagy a csákány fémfeje aránylag hosszú életű, az akácból készült fanyeleket gyakrabban kell cserélni.

Egyedül a III. sz. bányauzemben hetente 100-150 új szerszámnyélre van szükség, ami nem kevés. Ilyen „fogyasztás” mellett jó, ha akad a raktáron elegendő, mert mit ér a legélesebb fejsze is nyél nélkül?

Így aztán, ha kiürültek a raktárak, az asztalosok vonókést ragadtak és kőkorszaki módszerekkel fabrikálták a nyeleket egész addig, amíg meg nem jött az új szállítmány.

Néhány hete azonban négy szakember összedugta a fejét, és megalkotta azt a szerszámnyélkészítő célgépet, amellyel már igen gyorsan és jó minőségben gyárthatják a fejszébe, a csákányba valót.

Ulrich Sándor asztalos, Fogarasi Béla forgácsoló csoportvezető, Gold József lakatos és Ádám Ferenc művezető, nem egészen egy hónap alatt készítette el az ügyes berendezést.

Az aknaácsok körfűrészszel méretre vágott akúcot „lenagyolják”, majd a mintegy 80 centi hosszú fadarabot egy sablonba helyezik ahol egy marógép segítségével az szinte pillanatok alatt elnyeri végső formáját.

Az okos kis berendezésen egyébként csak a villany-

motor és az ékszíj az, ami „gyári új”, a többi maguk készítették. Ádám Ferenc fogadást is ajánl, mondván, úgysem találom ki, miből is csinálták a marókést. Végül elárulja, hogy az említett alkatrészt autórugóból készült.

— A probléma adott volt — mondja komolyra fordítva a szót. Ha kifogyott a készlet, az asztalosok állhattak neki a vonókéssel szerszámnyelet, fabrikálni. Néhányat még csak megcsinál az ember, de mondjuk százat, az már rabval-

lató munka. Ez a berendezés rajtuk segít elsősorban, de a fő cél természetesen az volt, hogy a bányászok számára a szerszámnyeleket folyamatosan biztosítani tudjuk.

Szerszámnyél gyártó egyébként még csak-csak akad, de ilyen nagy mennyiséget nem igen vállal el kisiparos, arról nem is szólva, hogy ráteszi az ÁFA-t. Pontos gazdaságossági számítását még nem végeztek, de ennyivel mindenképp olcsóbb a saját termékük.

Egyébként, még a festék

sem száradt meg a szerszámnyél gyártó gépen, annál is inkább, mert még le sem kenték. Előbb ugyanis egy-két dologgal — mint például menetes leszorító, vagy elszívó berendezés — tovább „komfortosítják”.

A célnak természetesen így is megfelel, hisz a heti 150 darabos szerszámnyél szükségletet nem egész két műszak alatt legyártják vele, de a jó iparost az is jellemzi, hogy ha megalkot valamit, azt folyton tökéletesíti.

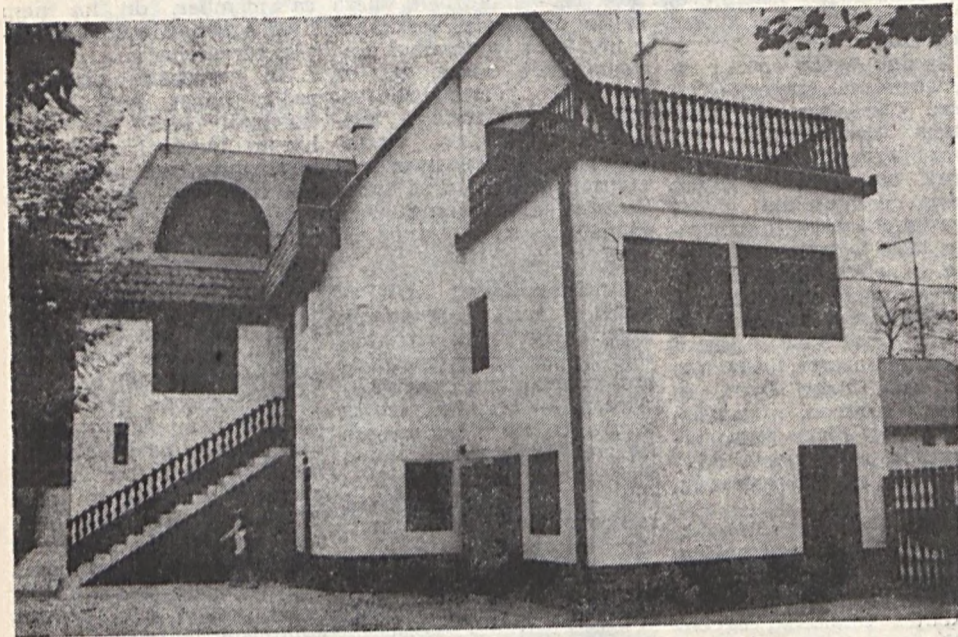
Nógrádi Gábor

Ulrich Sándor asztalos a szerszámnyélkészítő gépen dolgozik. Csöndör László felvétele

Új helyen a nyugdíjasok

Reméljük, már végleges...

Hónapokkal ezelőtt akkor beszélgettünk Steinhöfer Károllyal, az UDSZSZ I. nyugdíjas alapszervezetének titkárával, amikor ismertté vált, hogy a munkásszállón lévő klubhelyiségből ki kell költözniük. Akkor még nem tudták, hogy hová, s az sem volt biztos, lesz-e márholnapra új helyük. Ma már tudjuk, gyorsan megoldotta a vállalat gondjukat, még ha ők talán titkon reménykedtek is abban, hogy maradhatnak megszokott kártyasztalaik körül.

Hát bekövetkezett az, amitől valamennyien féltünk — mondja Steinhöfer Károly —, el kellett jönnünk a munkásszállóról. Igaz itt, az új helyünkön sem rosszak a körülmények, a járóképes emberek eljönnek, de a nehezen mozgó tagjaink bizony már nem. Ez a Szigeti úti klubház kiesik, nehezen megközelíthető, csak a 27-es busz jár erre, s az is ritkán. Nincs központi helyen, mint a régi volt, így a látogatottsága várhatóan csökkenni fog mind a klubnak, mind a könyvtárunknak, s más rendezvényeinknek.

Ugyanakkor valamennyien bízunk abban, hogy itt végleges helyre leltünk. Igaz, most viszont a szakszervezet jövője miatt van valamennyiünkben egy kis aggodalom. Persze, nem arra gondolunk, hogy megszűnik, mert szakszervezet mindig volt, s lesz is, de ma már a szakszervezetek sem egységesek. Egy csomó független szakszervezet jött létre, s az újjak nem ismerik el a MSZOSZ-t, külön utakon járnak, és ilyen szempontból az egész szakszervezeti mozgalom, mint olyan, kérdéses.

A nagy dolgokról visszatérve a hétköznapiakra... a korábbi évekhez hasonlóan csökkenni fog, méghozzá tetemesen, az a támogatás, amit a vállalat nyújtott eddig. Így arra kényszerülünk,

hogy megemeljük a tagdíjakat. A nyugdíjak arányában eddig 3, 5, 10, illetve 20 forintos havi díjakat szedtünk tagjainktól. A jövő évtől viszont 10, 20, 30 és 50 forintos díjakat vagyunk kénytelenek bevezetni, hogy legyen miből gazdálkodnunk. Várható és számolunk azzal, hogy az 1450 fős tagságunk a díjemelés miatt 65—70 százalékra fog csökkenni.

A legutóbbi vállalati bizalmi testületi ülésen döntöttek arról, hogy a „kerkiegesek, a 63—80 százalékosok” a jelenlegi 30 és 50 forinttal szemben járandóságuk egy százalékát fizessék júliustól havonta tagdíjként. Erről az intézkedésről az Urán-dolgozók Szakszervezeti Szövetségének II. nyugdíjas alapszervezeti titkára Csík Gyula a következőket mondta: — Meggyőződés, hogy a 170 fős tagság nagy része nem fogja fizetni ezt a megemelt tagdíjat. Ez azt

jelent, hogy akinek havi húszezer forintja van, az nem fog a zsebébe nyúlani, s fizetni havonta 200 forintot. Jóllehet, aktív dolgozóként is fizetett tagdíjat, de akkor levonták a béréből, s az nem ugyanaz, mint most, hogy öneki kell a bukszából kivennie, és itt befizetnie százegynéhány, vagy akár 200 forintot. Nap, mint nap tapasztalom, húsz forinttal nem képesek sokan az elmaradásukat pótolni. Többen vannak, akiktől egy-két év tagdíj elmaradását nem tudjuk beszélni, hát még akkor mi lesz, ha a megemelt tagdíjakat akarom majd begyűjteni.

— Meggyőződés, hogy hát, hogy inkább nem lesznek szakszervezeti tagok az emberek, de fizetni sem fogják az egyszázalékos tagdíjat. Jelenleg is jó, ha huszan fizették ki az egész évet, a többiek csupán hónapokat, fél évet.

V. T.

Erdélyi emberek, erdélyi képek

A Kolozsvári Színház két művészenek rövid műsora vezette be május 7-én Gulyás Gyula és Gulyás János erdélyi film- és szociófotóiból készült kiállításának megnyitását.

Ezt Aknai Tamás művészettörténész, a JPTE rektor helyettese bevezetője követte: Nem népnepély, melyre összejöttünk, hanem emlékidéz, mely alkalmat ad arra, hogy múltunkról, jelenünkről szóljunk. Öseink által ránk hagyott hagyatékunk tele van apró kis nyomokkal, melyek arra vonatkoznak, hogy ne engedjük ki figyelmünkben azt a térséget, ahol magyarok éltek és élnek — mondotta. Ezután saját élményanyagából merített: — Volt alkalmunk 20 évvel ezelőtt bepillantani abba a világba, ahol a szavaknak igazi jelentése volt, a kétezke munka a maga természetes eredményeivel jelentette az emberi képességnek a csodálatos végeredményét, amelyben a dal még úgy szól, aho-

gyan annak szólnia kell eredeti közegében, a munkát segítve, vagy jókedvet derítve. Olyan szokásokat ismertünk meg, amelyek nagyon is hiányoznak a mai szociotációs gyűjtésekből.

A „Tudja meg az egész világ” című kiállítás voltaképpen két dokumentumfilm és műemlékfotók anyagára alapul. A Széki film 1964—1976 között, a Balladák filmje pedig 1933—1939 között készült.

Aknai Tamás e szavakkal zárta megnyitó beszédét: — Egy ilyen kiállítás akkor tölti be feladatát, fejezi ki hivatását, hogy ha az emberekben, kiben a maga mértéke szerint felidéz, vagy elmélyíti a már meglévő emlékeit, vagy ha nincsenek emlékei, akkor ezek megszerzésére inspirálja. Ha ezt megtette, akkor betöltötte a hivatását. Köszönet a művelődési háznak és az alkotóknak ezért.

A kiállítás megtekinthető május 30-ig naponta 8—18 óráig.

Üdülés az NDK-ban bizonytalan időre elmarad

Vállalatunk szakszervezeti bizottsága május 8-án levelet kapott az NDK-beli Wismut testvérvállalat szakszervezeti bizottságától, melyben értesítene bennünket a következőkről:

Az NDK-beli társadalmi változások érintik az ottani dolgozók utazási szokásait is. Az új politikai helyzet és a várható valutaunió az ottani állampolgárok utazási lehetőségeire is kihat, így Magyarország üdülőhelyei iránt csappant az érdeklődés. Ezért a vállalatunk

szakszervezeti bizottságával kötött üdülési szerződést felmondták. Ettől függetlenül, kifejezték azt az óhajukat, hogy a köztünk lévő jó kapcsolatok nem szakadnak meg.

Ebből természetesen adódik, hogy dolgozóink NDK-beli szervezett vállalati cseréüldötése is megszűnik.

Felhívjuk tehát azon dolgozóink figyelmét, akik idén erre az üdülési formára jelentkeztek, hogy ez évi üdülésükre keressenek más megoldást.

Művelődjünk szórakozzunk

Színházjáró busz indul 26-án 17 órakor a Kaposvári Csiky Gergely Színház Allatfarm című előadására. Részvételi díj: 300 forint.

Mozi másképp

Június 1-jétől a Ságvári Mozi üzemeltetője a Baranya Megyei Moziüzemi Vállalat utódként a Ságvári Endre Művelődési Ház. Engedjék meg, hogy néhány változásra, s majdani új programokra időben felhívjuk figyelmüket.

Ahogy az már megszokottá vált, a nyári hónapokban áttérünk a hétköznapi vetítési rendre, de az eddigiekkel ellentétben keddi és szerdai napokon egy-egy alkalommal 17 órakor kezdődnek majd az előadások.

Távlati terveink között szerepel, hogy ugyan szeptembertől a műsorrendi vetítések újból a hétvégi napokra, szombat, vasárnapra kerülnek, szerdánként azonban Art Kino, illetve filmklub előadásokra kerül sor.

Továbbra is működtetni kívánjuk a hagyományokkal rendelkező, sikeres iskolamozit.

A Ságvári Mozi programját júniustól szórólapokon juttatjuk el Önökhöz, melyeken e havi ajánlatunkhoz hasonlóan megtalálják a filmek rövid tartalmi ismertetőjét is.

Az új formában is jó szórakozást kívánunk.

Ságvári Mozi

19-én: Valami vadság (amerikai film).

20-án: Krisztus utolsó megkísértése (amerikai film).

26-án: Örület (francia—amerikai film).

27-én: Jákob rabbi kalandjai (francia—olasz film).

Az előadások 16 és 18 órakor kezdődnek.

Az illetékesek figyelmébe

(Egy olvasónk írja)

A majálison résztvevők egytől-egyig önzetlenül, a múltó örömteli eltöltése végett érkeztek a kies völgybe. Unneplésüket, tavaszszöszöntő napjukat beárnyékolta a virsli, a sör és egyéb ingyencségek árusainak kufársága. A tőparti önkiszolgáló sátrakban ugyanis 25 forintért adták a sört és 40 forintba került a hamburger. Ezek után már csak azt szeretnénk, ha szakszervezetünk kézbe venné a dolgokat és a következő esztendőben aktivistáit — tisztességes haszonnal, a résztvevőket emberszámba véve — kínálnák árulkat. Az elkövetkező május elsejét ilyen szellemben, rangjához méltóan, árnyfoltok nélküli szeretnénk megünnepelni.

S. D.

Tavaszi koncert a Ságvárban

Nagysikerű hangversenyt tartott a MEV koncert-fúvószenekara április 20-án a Ságvári Endre Művelődési Házban. A műsorban Beethoven, Mascagni, Hidas Frigyes, Lohmann, Walters, Shermann művei mellett a karmester, Háy Balázs által feldolgozott latinamerikai táncok is elhangzottak. Fotó: Csöndör

Egy nap boldogság

Vállalati majális
a Malomvölgyben

Katzirtz nem jött...

Május elsején az UDSZ a festői szépségű Malomvölgybe hívta majálisra a vállalat dolgozóit, családtagjait és a környék falvainak népes lakosságát. A kikapcsolódásra, szórakozásra vágyók hadát még a szürke, borongós esőfelleg sem tudták távol tartani a kulturális és sporteseményektől. Már a kora délelőtti órákban sűrű sorokban kigyűzött a tömeg a Malomvölgybe vezető erdei utakon. Természetesen ezúttal is a legfrissebbek a gyerekek voltak. A „Marika néni” nevével fémjelzett gyermekmúsort a vonzereje van. Ezt bizonyította a közel kétszáz nebuló részvétele, akik a játékos munkában szívből, térben, ötletben, szellemi képességükkel és kézügyességükkel fejlesztették. A tér másik részében ez idő alatt megkezdődtek a sportversenyek, a játékos vetélkedők. Elsőként a „tüdősök” léptek színpadra, a kétszáz lufibánátára, mert a résztvevők alkoholos lehelete idő előtti robbanásra készítette a színes léggömböket, de sebaj. Az egyik legderűsebb esemény volt a tojásdobálás, több száz rántottajelölt szántotta a légeret, és a találatok alapos sárgaságot okoztak a ruházatokon. A másik nagy nevetettető műsorszám volt a lángosevőverseny. Te jó ég, micsoda sminkelet műveltek a férfiak a lekváros lángossal, a nők ehhez képest kisinasok...

Újabb férfi szám következett, a sörivőverseny, de itt már a nők is harcoltak az egyenjogúságért, méghozzá sikerrel ittak, de a győzelem még várat magára. Ha már a várakozásról esett szó, meg kell említenünk, hogy hiába vártak több százan Katzirtz Bélára, a magyar válogatott volt kapusára, nem jött el. Így a hétméteres rúgásokat alkalmi „portásnak” rúghatták a jelentkezők.

Az említett számok mellett volt még dekázó-, hula-hopp-, fejedő-, labdavezető-, zsákbanfutó- és kötélfűzőverseny is, és az elmaradhatatlan kispályás fociderby.

A kulturális rendezvények tarka sokasága között válogatva két műsorszám érdemelt külön elismerést. Az egyik a Pécsi Nemzeti Színház művészeinek magas szintű, a másik Vági György és zenekarának „nagyanyáink és nagyapáink dalolták” c. zenés műsora. No, nem akarjuk ezzel érdemben kibebizítani a többi műsorszámot, amelyek szintén színvonalasak voltak, csupán a hallgatóság körében az említettek aratták a legnagyobb sikert. Később délutánra a majálisosok egy része megindult a hazafelé vezető utakon, míg a nagy hányada tovább szórakozott az étel-

től, italtól roskadozó büfék előtt. Nemcsak a „csaposok”, hanem az üzemek is kitétek magukért, például a III. üzemiek pörkölttel és halászlével kedveskedtek dolgozóiknak, de sorolhatnánk a többiek is, akik hasonló meglepő figyelmességgel tették meg emlékeztetésük felvonulást mellőző május elsejét.

Valójában milyen volt a vállalati majális? Hogyan érezték magukat a résztvevők? Íme egy-két vélemény:

TARLAI MÁTYÁS: — A kökényiek nevében is köszönöm a vállalatnak, hogy itt rendezte meg a majális, így mi is részesei lehetünk e magas színvonalú, egéssznapos műsornak. Kérem a jóisten, hogy tartsa meg a vállalatot, hogy jövőre újra itt lehessünk.

KOVÁCS SÁNDOR: — Szentlőrincről jöttem a családommal, nagyon tetstett minden, kitűnően éreztük magunkat, kár hogy vége, és a sör is fogytán az üvegemben, elnézést, de tankolnom kell...

BÖRÖCZ ISTVÁN: — Ilyen jó rendezésű és színvonalas majális még nem volt a vállalatnál. Ha üzemünk talponmarad, jövőre gyalog jövők Szentlőrincről a majálisra.

SZABÓ KÁLMÁN: — Ami kifogásolható, legfeljebb az időjárás, azonkívül semmi. Ez majális volt a javából.

E pár vélemény is hűen tükrözi a rendezők és szervezők kitűnő műsorszerkesztését, és annak tökéletes megrendezését. Összességében egy magas színvonalú, igazi majálissal lettünk gazdagabbak.

Kovács Miklós

Itt böknek, ott elemeznek

— Úgy hírlík, változás történt az egészségügy háza táján? Igaz a hír? — kérdeztük dr. Debreczeni László üzemi főorvostól.

— Igen, a laboratóriumi munkának az átszervezése történt meg, a Megyei Kórház laboratóriumával együttműködésben. Úgy döntöttünk, hogy bizonyos laboratóriumi vizsgálatokat ezentúl nem itt végzünk, hanem a kórház központi laboratóriumában.

— E döntésnek, illetve átszervezésnek három oka volt. Az egyik, hogy csökken a MÉV dolgozói létszáma, felére csökkent a mi laboratóriumi dolgozói létszámunk is. Ugyanakkor a kórház laboratóriuma automata műszerekkel korszerű intézménnyé vált. Mi viszont a korábbi évek változatlan technikájával, technológiájával, metodikájával dolgozunk ma is. Tehát, egyszerűen szakmailag is célszerűnek látszott, hogy ne hagyományos, órákig tartó vizsgálatokkal végzünk el egy valamit, amikor erre öt-tíz perces automaták állnak rendelkezésre.

— Mindezek az okok vezettek oda, hogy az egyik

legérzékenyebb részlegünk, a laboratórium területén integrációt végezzünk.

— Ez azt jelenti, hogy megszűnik a rendelőtérben a laboratórium?

— Nem, a labor itt marad. Azt kell, hogy mondjam, ebből a kívülről semmit sem vesz észre. Bizonyos vizsgálatok történnek csak a Megyei Kórházban, de ebből a beteg nem érdekel semmit sem. Öt további is a MÉV Egészségügyi Szolgálat laboratóriumba jön, itt veszik le a véré, amit viszont a kórházi laboratóriumban vizsgálnak. Ez azt jelenti, hogy április 15. óta, mindennap — bizonyos vizsgálatra szánt vérmintákat — negyed tíz-kor gépkocsi visz be a kórházba, ahonnan délután telefonon mondják be nekünk az eredményt.

— A kezelőorvosok az aznapi friss betegeket diagnosztizálásához szükséges laboreredményeket természetesen, ugyanúgy, mint eddig, 11 óráig megkapják. Az ilyen betegek laborvizsgálata itt történik továbbra is — mondotta végezetül a főorvos.

V. T.

VII. A szilikózis (5)

A szilikózis klinikai képe

A szilikózis tünetei rendkívül szegényesek, még kifejezett röntgenelváltozások esetén is. A betegek leggyakoribb panasza a fáradékonyság, a száraz köhögés, szűró fájalmak a mellkasban és a nehéz légzés, amely eleinte csak munka közben, később azonban már kisebb terhelésre is jelentkezik. A betegek sokat iz-zadnak még nyugalomban is.

Ezek a tünetek azonban nem kizárólag a szilikózisra jellemzőek. A szubjektív panaszok a klinikai tünetek és a röntgenelváltozások súlyossága között néha nagyfokú ellentmondás van. Nem ritka az olyan eset, amikor a szilikózis röntgenjelei a tüdőben már megjelentek, anélkül, hogy az egyének bármilyen komolyabb panaszra lennének. Ennek példaként megemlíthetjük azt a német bányászt, aki egy atlétikai versenyen a 100 méteres síkfutás győz-

tese lett, jöllehet, szilikózis van, ami után járadékot is kap. (Az esetet egy orvosi szaklap közölte.) Persze, ez egyedi eset és nem jelenti azt, hogy a szilikózisos betegek általában ilyen teljesítményre képesek. Megerősíti azonban azt a nézetet, hogy a „poros tüdő” nem szükségképpen beteg tüdő, másrészt, hogy a szervezet csodálatos kompenzációs tartalékokkal rendelkezik.

Igaz tehát — a szilikózis esetében is — az a tétel, hogy akkor válik valaki betegg, a szó klinikai értelmében, amikor szervezete már nem képes többé ellensúlyozni a környezet károsító hatását.

A szilikózis kórisméje három pilléren nyugszik. Ezek: a kórelőzmény, vagy munkakörülmény, a jellegzetes röntgenkép és a légzésfunkciós vizsgálatok.

Szövődmények

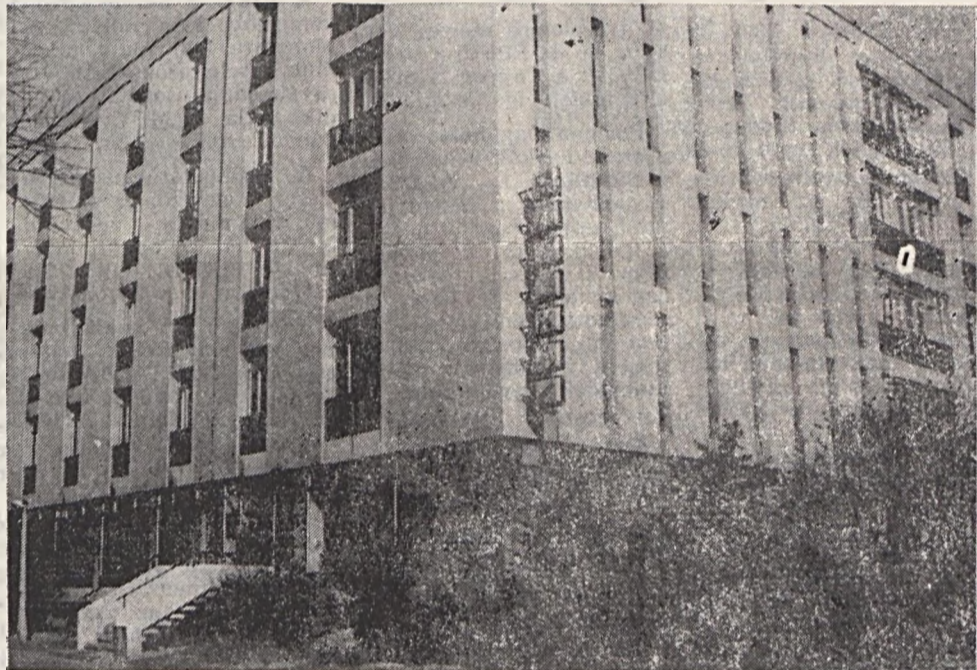
A szilikózis leggyakoribb szövődménye a **hörg-hurut** (bronchitis), amely már a kezdeti stádiumban is gyakran észlelhető, előrehaladott szilikózisban pedig a betegek közel felénél találni idült hörg-hurutra utaló tüneteket, mint amilyen a tartós köhögés és köpetürítés. A szilikózis másik gyakori komplikációja a **tüdőtágulás**. A betegek panaszainak a kóros légzésfunkciós értékeknek és a munkaképesség csökkenésének az oka elsősorban e két káros szövődményben keresendő. A harmadik szövődmény a **tuberkulózis** lehet.

Ez utóbbival kapcsolatban szokás mondani: „szélesre tárják a kaput egymás előtt”. Minél előrehaladottabb a szilikózis, annál gyakrabban társul hozzá a tbc. A **szilikotuberkulózis** komoly prognózisú betegség-együttes, mely még a mai nagy hatású gyógyszerek birtokában is hosszas kezelést igényel. Érdekes megfigyelés, hogy a tüdőrák előfordulása szilikózisban nem gyakoribb.

A gyógykezelés

A szilikózisnak oki terápiája nincs. A már kifejlődött tüdőhegésedést sem megállítani, sem visszafejleszteni nem lehet. Eltettanilag nem is képzelhető el az elpusztult alveoláris tüdőállomány újraképződése. A szilikózisral kapcsolatos terápiás erőfeszítések nem is erre irányulnak. A gyógykezelés reális célja a betegség tüneti kezelése, a panaszok enyhítése, a szövődmények megelőzése és gyógyítása, valamint a szív- és keringési rendszer támogatása, teherbíró képességének fokozása. Mindenekelőtt az esetek nagyrésztében jelenlévő hörg-hurut kezelése fontos. Gyógyszeresen köptetők, köhögés csillapítók, antibiotikumok, magaslati klímaterápia és szükség esetén szívszerek alkalmazása sa jön szóba.

Dr. Debreczeni László

Önkormányzat-illúziók

Vitára bocsátották az önkormányzati törvény tervezetét. Ez jó dolog, hiszen sok ma a bizonytalanság, mire lesz és mire nem joga az önkormányzatnak. Egy biztos, csökkenie kell a központi és nőni a helyi akarat érvényesülésének.

Ez azonban — s erre nem kellene nagyon felhívni a figyelmet — nem jelenti, nem jelentheti, hogy a helyi önkormányzat azt tehet amit akar, olyan döntést hozhat, mely magasabb jogszabállyal ellentétes, állam lehet az államban.

A törvények és rendelkezések hierarchiája változatlanul érvényben marad, az ország érdeke előbbre való lesz, mint egy kisebb csoporté, de ennek úgy kell megvalósulnia, hogy ezzel a kisebb területi egység se szenvedjen sérelmet. Nem egyszerű!

Történt pedig április vége felé, hogy egy helyi döntéshozó szerv első hallásra igen szimpatikus határozatot hozott. Bár a határozat teljes szövege nem jelent meg sehol, az újságok reagálásából azonban következtetni lehet annak tartalmára.

Arról van szó, hogy figyelemmel a Budapestre és külföldről származó veszélyes hulladékok okozta környezetszennyezésekre, valamint Baranya fokozatosan romló környezeti, közegészségügyi állapotára, a Baranya Megyei Tanács úgy foglalt állást, hogy mindaddig, amíg a jelenlegi súlyos helyzet nem sikerül számottevően javítani, addig meggyén kívülről veszélyes hulladékot fogadni és ártalmatlanítani (pl. égetni, vagy lerakni), továbbá

környezetre ártalmas hulladékot kibocsátó ipart telepíteni nem lehet.

Mint mondtam, a döntés első hallásra igen rokonszenves. De, gondoljunk bele kicsit jobban. Mi van akkor, ha mondjuk ezt minden megye kimondaná? Hiszen minden megye elmondhatja magáról, sajnos, hogy romló környezeti és közegészségügyi állapota van.

Mi van akkor, ha a többi megye is kimondja, hogy csak annyi terméket állít elő, melynek veszélyes hulladék melléktermékét megyén belül el tudja helyezni? Ha csak annyi ilyen árut gyárt, ami a megye lakosságának szükséges? Például gyógyszert, növényvédő szereket, műtrágyát, festékeket, műanyagokat stb.?

Mi lenne akkor, ha mondjuk Tolna megye tanácsa is ezt mondaná ki, s Paks csak annyi villamos energiát termelne, ami nekik kell?

A hulladék keletkezése, kezelése, tárolása világprobléma. Nálunk még nagyobb, hiszen elképzünk e probléma felismerésével. Ne tetézzük hát a bajt azzal, hogy a helyi döntéshozók sorompót emelnek határainkon ahelyett, hogy segítséget nyújtanának jó megoldások kereséséhez és megtalálásához, az indokolatlan aggodalmak eloszlásához.

Az önkormányzatok szerepének növekedése nemcsak a beleszólás, a döntés önállóságát, de a felelősséget és elsősorban azt jelenti. Másként az önkormányzat önbíraskodássá fajul.

K. J.

Épp csak félidejéhez érkezett a Bányász Kupa vállalati kispályás labdarúgó bajnokság, de a csapatok többsége már kettős látásban szenved, hisz négy forjulót után a két petőci együttes áll a tabella élén.

Az erőviszonyok ismeretében lehetséges, hogy ez a „kór” huzamosabb ideig is gyötörni fogja a riválisokat, és a bajnoki cím a két IV-es üzemi csapat házi versenyén dől majd el.

Az utolsó két fordulóban egyébként beigazolódtott a papírforma, talán csak a Szolgáltató és az Anyagosztály igen mérsékelt szereplése a meglepő.

A harmadik játéknapon a Szálló simán 6-2-re nyert a III. sz. bányász ellen, és az V. üzemi „B” is fél tucat gólt rúgott a Szolgáltatónak. A IV-es üzemi „A” gond nélkül, 3-1-re verte az Anyagosztályt, míg a forduló legizgalmasabb összecsapásán a tavalyi bajnok Központ csak nehezen nyert 4-3-ra az V. sz. bányász „A” csapata ellen.

Nem ment már ilyen jól a címvédőnek a negyedik fordulóban, igaz az ellenfél a IV-es üzemi „B” csapata ezúttal esélyesebb volt. A

Petőci házi verseny(?)

rangadót a petőciek nyerték 3-2 arányban, így a Kákai, Bekk, Bittner, Fehér, Fatér, Kovács, Belső összeállítású gárda továbbra is száz százalékos.

A másik IV-es üzemi csapat is rangadót játszott, és gól nélküli első félidő

után 2-0-ra győzött a szállón lakók együttese ellen. Az V-ös üzemi „B” 5-1-re verte az Anyagosztályt, míg a Szolgáltató — immár harmadszor — megkapta a maga hatását. Ezúttal az V. üzemi „A” ellen vesztek 6-2-re.

A bajnokság állása a 4. forduló után

1. IV. ü. „A”	4	3	-	1	9	3	6
2. IV. ü. „B”	3	3	-	1	8	5	6
3. Szálló	4	2	1	1	17	7	5
4. V. ü. „B”	4	2	1	1	14	8	5
5. V. ü. „A”	4	1	2	1	12	10	4
6. Központ	4	1	1	2	13	21	3
7. Anyagoszt.	3	1	-	2	5	8	2
8. Szolgáltató	3	-	1	2	12	18	1
9. III. üzemi	3	-	-	3	2	12	0

Foci minden mennyiségben

Igazán nem unatkozhatnak üzemi labdarúgó csapataink, hisz a javában zajló vállalati bajnokság mellett, most tavasszal, és a nyár folyamán még számos játék lehetőség adódik.

Május közepén kezdődik a Grund Kupa '90, melyre kilenc együttesünk nevezett, és vannak olyan csapataink is, akik a nyáron portyázni indulnak. Az úti cél Nyugat-Magyarországra, méghozzá Sopron és Szombathelyre. A portyázók pedig a Központ és a III. sz. bányász együttese. Mindkét csapat nevezett a június végén megrendezésre kerülő Sabária kupára, melyen remélhetőleg — hiszen a hagyományokhoz — eredményesen képviselik majd a vállalatot.

A központosok ezen felül Sopronba is ellátogatnak, ahol a sörfesztivál keretében, rendezett Ászok Kupa kispályás labdarúgó tornán vesznek majd részt.

Visszatérve a Grund Kupára — ez az egykori SZMT Kupa utódja —, az idei küzdelmekre 38 csapat nevezett. A résztvevőket nyolc csoportba sorsolták, ahonnan az első két helyezett jut majd tovább a legjobb 16 közé, ahonnan már egyenes kieséses rendszerben folytatják a küzdelmet.

A csoportmérkőzések május közepén kezdődnek és augusztus végére alakul ki a legjobb tizenhat mezőnye. A legnehezebb dolog feltehetőleg a IV. üzemi „B” csapatának lesz, hisz olyan együttesekkel kerülül egy csoportba, mint a vég-

ső győzelemre esélyes Verticor, de az ÉPFU, a Bázis-DEV és a Tejipar is nehéz ellenfélnek ígérkezik.

Fortuna úgy hozta, hogy a szállón lakók ismét összehozták az APEH-al. Remélhetőleg a mieink ezúttal sem maradnak adósok a gólokkal, tavaly ugyanis annyit rúgtak a derék „adószedőknek”, hogy az még gombócból is sok. Ebben a csoportban játszik még a Dohánygyár a Mecsekvidéki, valamint az Anyagosztály együttese is.

Idén először indul a nagyszabású tornán a Vállalkozó Ifjúsági Szervezet, méghozzá két csapattal is. A VISZ—1 nehéz csoportba került, hisz a Bőrgyár és a HUNOR II. mellett a Postavölgy és a Novocoop

—BLSE ellen kell megküzdeniük a továbbjutásért.

A VISZ—2 helyzete sem könnyebb, hisz Bolyba és Mohácsra kell majd utazniuk a selejtezők során. Itt egyébként a csoport negyedik tagja a MÉV V. sz. bányász.

A Szolgáltató üzemi Városi Televízió és Hőerőmű, valamint a — legalább is nevében kellemes zöngéjű — PIKNIK ellen lép pályára a továbbjutásért.

A tavalyi vállalati bajnok Központ is igen nehéz csoportba került. A Konzum, a Baukomlex, a Geodézia és a Melitta SE ellen nem lesz könnyű kivívni a továbbjutást.

A IV-es ü. „A” csapata — amennyiben megőrzi jó formáját — esélyes lehet a továbbjutásra. A petőcieknek a Steinmetz SE, a Sopiania—Vasas, az Agroker és a Megyei Tanács ellen kell majd pályára lépniük.

Horgászmajális

Az Ércbányászati Dolgozók HE értesíti tagjait, hogy május 27-én, vasárnap rendezi szokásos évi egyesületi horgászversenyét a szőkei tónál, amelyet első alkalommal horgászmajálissal egybekötve tartunk. A versenyen jugoszláv vendégcsapatok is részt vesznek, ezért azt a nemzetközi szabályok szerint bonyolítják.

A horgászmajális 8—11 óráig, a halászléfőző verseny 11—12 óráig tart. Eredményhirdetés 12.30 órakor. Az ezt követő ebéd után kezdődik a majális. A horgászmajális ideje alatt a versenyzőkön kívül mások nem horgászhatnak. Bővebb felvilágosítást a klubhelyiségben és a horgásztanya hirdetőablakján teszünk közzé. Mindenkit szeretettel vár a HE vezetősége

Grund Kupa III-as üzemi sikerrel

Tizenöt csapat részvételével került sor az SZMT jogutódjaként létrehozott Grund Kupa férfi és női csapat tekedöntőjére a BÉV-csarnokban. Vállalatunkat ezen a rangos versenyen a IV. üzemi, a Szolgáltató és a III. üzemi képviselte. Tekézőink az utóbbi időben nem kényeztették el híveiket, most Padosék alaposan kitettek magukért, ezen a versenyen tudásuk legjavát nyújtották. A mévesek jól kezdték a negyven dobásos versenyen (20 tarolás, 20 telizés). Különösen a III. üzemi „A” együttese villogtatta dobótechnikáját. Szó szoros értelemben is halomra dőltek a bábuk. Ugyanakkor némi kis szépség-hiba rontja a III. üzemi

sikerét. „C” csapatukat a versenybíró — Dani Dénes jogtalan szerepeltetése miatt, mivel igazolt játékos — kizárta a további küzdelemből. Ugyanerre a sorsra jutott a többszörös bajnok Pécsi Bőrgyár csapata is.

Végül is a mindvégig izgalmas, szoros versenyben a Pados—Csibi—Kazi trió került ki győztesként (420 fa), és nyerték el első alkalommal a Grund Kupát. A vállalatunkat képviselő Farkasné, Csibiné, Kaziné női együttesünk az igen erős mezőnyben bronzérmert szerzett. Nem várt, de megeredmelt MÉV-sikerrel zárult a Grund Kupa döntő, kívánunk sok hasonló sikert a további versenyekhez.

Kovács

Éremért utaznak...

Immár hagyomány, hogy dolgozóink különösen a labdarúgócsapatokban szép sikereket aratnak az országos bányászbajnokságokon, többnyire éremmel térnek haza a BDSZ által évente meghirdetett rangos tornákról.

Ezúttal még nem is kell messzire utazniuk a kézilabdázóknak és a labdarúgóknak, hisz e két sportág versenyeit ez évben Komlón rendezik június 1 és 3 között.

Kosárlabda

Egy vereséggel, majd egy győzelemmel folytatta szereplését vállalati kosárlabda csapatunk a városi bajnokságban. A kitűnő rajtot vett együttest a negyedik fordulóból utólrta a kosarasok réme, az esélyesség terhe bénította a csapatot.

Hiába vezettek a meccs elején már tizenegy ponttal, a félidőre elfogyott az előny, és a második játékrészben már egyre több hiba csúszott a mieink játékába. A lefújás előtt két perccel még egy ponttal Egriék vezettek, a végén azonban már semmi sem sikerült, így a dobópárbajt az esélytelenek nyugalommal játszó Mechlabor nyerte.

Ez a kudarc szerencsére nem viselte meg a csapatot és a következő találkozó nagyszerű játékkal 54-39-re verték a régi rivális Bázis DEV együttesét. Ezen a meccsen is, akárcsak az előzőn, Jakabos István volt a csapat motorja. Jelentősen javult a mieink védőképessége, különösen a második center Kropf László révén, aki

élen járt a lepattanó labdák megszerzésében.

Május végéig most nincs megállás, heti két mérkőzést játszanak a városi bajnokságban. Remélhetőleg az első két mérkőzés után még egy botlás, és akkor az utolsó fordulóból, ahol a mieink a tavalyi bajnok, Viking otthonába látogatnak, akár utól is érhetik a listavezetőt.

Túraajánlat

Május 19-én, szombaton Mórásra szervez kirándulást a MÉV Természetjáró Szakosztálya. Az útvonal: Mórás—Anikó forrás—Mariska forrás—Bükkös forrás—Mórás. A táv tizenhat kilométer. Találkozó 8 óra 30-kor a Domus-Aruház parkolójában. Túravezető: Baumann József.

Hirdetés

KÜLSÍN-BUTIK
Külföldi, használt és új felsőruházat, valamint könyvek.
Az uránvárosi tenispályánál,
a Kállai Éva tér
1. szám alatt

Riport a jövőből

Kezdetben örömteli várakozással ült a lelátón. Később a nézők ostroma magatartása, és a játékosok sportszerűtlen viselkedése feldühítette.

Imádták a focit, s elhatározta, hogy befizet egy időgépes utazásra, melynek során megtekint egy jövőbeli mérkőzést. Kíváncsi volt a holnap emberének, a homo sapiens plusznak reagálására, fejlettségére. Papírra vetett jegyzetét rendelkezésemre bocsátotta.

A lelátón tomboló emberek hangzavarától kísérelve lépett a pályára a 22 magabiztos, indulatait letelkőzött játékos. Fegyelmetlenül, a bírót intelméit figyelembe véve kezdték a mérkőzést. A Real Madrid régi, patinás klubnak számított az újonnan felöltött, üstökösöként száguldó Vartával szemben. Az első félidő csupán egy gólt eredményezett: a Varta középcsatára a tizenhatostól mintegy hét méterre megítelt szabadrúgásból csodálattosan ívelt, bombasztikus lövéssel talált a hálóba. Ekkor felkorbácsolódott a hangulat. Míg az esélytelenebb Varta szurkoló táborra győzelemre bízta felvillanyozott csapatát, addig a Real

szurkolói ütemes kiáltásaikkal a tempó fokozására készítették kedvenceiket. A félidőig azonban már nem történt változás. A szünetben mikroszkopos lányok fúvós zenekara szórakoztatta a nagyérdeműt. Sőt, műsorukat megszakítva lehetőséget adtak egy hanyagul öltözött, zilált külsejű költőnek verse elszavalására. A színes program után ismét pályára vonultak a bálványként imádtott focisták.

Furcsán hatott, mikor a két táborra szakadt közönség egyesült erővel, tetszésének hangot adva ünnepelte a szép támadásokat, gyönyört kiváltó cseleket. Ugyanis a Madrid szurkolói nemcsak ha-

zai csapatuk, de az ellenfél játékosainak akcióit is megtapsolták. Ezzel azonban nem maradtak egyedül, mert a Varta üdvözítői is hasonlóképpen jártak el.

Am a második félidő 27. percében mégis két táborra szakadt a közönség: a Madrid középcsatára a félpályáról indulva, az ellenfél három játékosát cselezte ki, szemgyőnyörködött rohamával, majd a tizenhatos sarkából szédítő erejű lövéssel remegtette meg a hálót.

A mérkőzés irama végéig fokozódott. Az idegek feszült, kiéleződött harcában egy magáról megfeledkezett szurkoló felugrott helyéről, s minden ok nélkül ökölrel csapott szomszédja arcába. A bírót sziponnal azonnal felsüvöltött. A nézők egyesült erővel, közösen fogták el a támadót. A vérző, ájult sérülést kézzel kézre adták a mentőcsig.

Az incidens végén a játék folytatódott. A Madrid fokozott erővel, védősorát bevetve támadott. Erőfeszítéseik nem voltak

hiábavalók. A mérkőzés vége előtt pár perccel csatárunk a kapunak hátul állva, ollózó mozdulattal mesteri gólt lőtt. A közönség ismét összeforrta, egyesült erővel tapsolta meg a szép játékot. A továbbiakban már nem történt lényeges változás. A bírót utolsó sípolása egyúttal a spanyol együttes győzelmét jelentette. A meccs lefújása után a bajnokcsapat tagjai a pályán maradtak. A közönség tombolásának elcsillgatásával edzőjük lépett a pályára. Megkérdezte játékosaitól, hogy ki hajlandó a letétön megsérült néző kórházi ápolását fizetni?

Tizenegy madridi játékos jelentkezett. Sorsolással döntöttek. A hármas számú focista nevét húzták ki a kalapból. A hátvéd meghajolt a közönség felé, majd aláírt egy átutalási csekket. A nézők felszedelőzködtek, majd cseverészve elhagyták a stadiont.

A városban hetekig beszélgettek a mérkőzésről, aprólékosan ecsetelve annak minden szépségét.

Sáral Dezső